

Vernieuwbouw School Lyndensteyn Beetsterzwaag

Ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen

School Lyndensteyn

Mytyl- en tytylschool voor speciaal
en voortgezet speciaal onderwijs

Auteur: Anke de Boer
Opdrachtgever: SO Fryslân
Datum: 18 oktober 2024
Versie: definitief

Opgesteld i.s.m. School Lyndensteyn en SO Fryslân

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding en achtergrond	5
1.2 Vraagstelling	5
1.3 Werkwijze en projectorganisatie	5
1.4 Leeswijzer	6
2. Dit zijn wij!	8
2.1 Visie en beleid gemeente en schoolbesturen (IHP)	8
2.2 SO Fryslân	9
2.3 School Lyndensteyn	10
2.4 Revalidatie Friesland	16
2.5 Kinderopvang	16
2.6 Aanvullende voorzieningen en gebruikers	16
2.7 Ambitie voor integraal kind- en expertisecentrum	16
2.8 Huidige huisvestingsituatie	17
3. Vorm geven aan inhoud	19
3.1 Toekomstbestendigheid	19
3.2 Leerlingprognoses en ruimtebehoefte	19
3.2.1 Ontwikkeling leerlingaantallen	19
3.2.2 Bewegingsonderwijs	20
3.3 Plannen IHP – gefaseerde vernieuwbouw in 2022-2027	21
3.4 Duurzaamheid – bouwen voor de toekomst	23
3.5 Buitenruimte en vergroenen van pleinen	23
3.6 Karakter, sfeer en uitstraling huisvesting in relatie tot visie	23
3.7 Facilitair (inrichting, ICT en beheer)	25
3.8 Stedenbouwkundig (locatie, veiligheid, verkeer)	26
4. Ruimtelijk en functioneel PvE - gebouw	28
4.1 School Lyndensteyn – algemene ruimten	28
4.1.1 Entree en gangzones	28
4.1.2 Centrale hal/ontmoetingsruimte	28
4.1.3 Bibliotheek	28
4.1.4 Innovatorium/techlab + dramaruimte en berging	28
4.1.5 Muzieklokaal	29
4.1.6 Rustruimtes	29
4.1.7 Kantoren en werkplekken	29
4.1.8 Teamkamer + centrale pantry (mini-keuken)	30
4.1.9 Koffiecorner/pantry	30

4.1.10 Toiletgroepen leerlingen	30
4.1.11 Garderobes	31
4.1.12 Toiletten personeel, bezoekers en mindervaliden (MIVA)	31
4.1.13 Stallingsruimte hulpmiddelen	31
4.1.14 Centrale leermiddelenberging	31
4.1.15 Werkkasten	31
4.1.16 Technische installatieruimte	31
4.1.17 Data-/ICT-ruimte	31
4.1.18 Gebouwstructuur en groepsruimten	31
4.2 School Lyndensteyn – SO (4-12 jaar)	31
4.2.1 Groepsruimten SO	31
4.2.2 Speel-/leer-/werkplein SO	32
4.2.3 Speellokaal onderbouw	32
4.2.4 Berging speellokaal	32
4.2.5 Multifunctioneel atelier / doe-ruimte SO (wens)	33
4.2.6 Berging SO	33
4.3 School Lyndensteyn – VSO (12-20 jaar)	33
4.3.1 Groepsruimten PGO	33
4.3.2 Praktijkruimten	33
4.3.2.1 Praktijkruimte – ondernemen (economie & dienstverlening)	33
4.3.2.2 Praktijkruimte – facilitair	33
4.3.2.3 Praktijkruimte – consumptief	34
4.3.2.4 Praktijkruimte – creatief	34
4.3.2.5 Praktijkruimte – techniek (incl. kantoor en magazijn)	34
4.3.2.6 Praktijkruimte – groen	34
4.3.2.7 Praktijkruimte – technologie	34
4.3.3 Kantine/MFR + berging	34
4.3.4 Groepsruimten VMBO	35
4.3.5 Leer-/werkplein VSO (PGO en VMBO)	35
4.3.6 Berging VSO (PGO en VMBO)	35
4.4 Kinderopvang	35
4.5 Gymzaal (met multifunctioneel karakter)	35
4.3.1 Algemene eisen	36
4.3.2 Oefenzaal	36
4.3.3 Kleedkamers en wasruimte	36
4.3.4 Kleed- en wasruimte docenten	36
4.3.5 EHBO-ruimte	36
4.3.6 Berging	36
4.3.7 Toiletten	36
4.3.8 Werkkast	36
4.3.9 Entree, toegang en verbinding met school	37
4.3.10 Technische ruimte	37

4.6	Zwembad	37
4.7	Toekomstige aanpas-/uitbreidbaarheid	37
4.8	Resume totale ruimtebehoefte gebouw.....	37
4.9	Relatieschema (ruimtelijke relaties)	42
5.	Ruimtelijk en functioneel PvE - terrein.....	45
5.1	Buitenruimte algemeen en kaders	45
5.2	Entrees	45
5.3	Speelterrein leerlingen	45
5.4	Kas, tuin en buitenwerkplaats techniek/groen	46
5.5	Terras team	46
5.6	Buitenberging.....	46
5.7	Containerberging.....	46
5.8	Fietsenstalling leerlingen en personeel	46
5.9	Parkeren, halen en brengen.....	46
5.10	Resume totale ruimtebehoefte terrein.....	47

Bijlagen

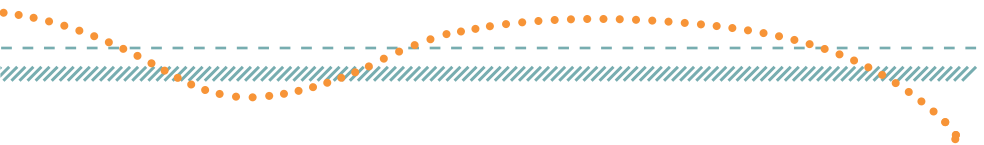
1 Informatie huidige situatie

- A) locatie – ruimtegebruik - omgeving
- B) locatie – bestemmingsplan - kadastraal
- C) bouwwaren & bvo's
- D) aanpassingen binnenklimaat
- E) huidige indeling gebouw
- F) ruimtestaat huidige indeling
- G) huidige indeling schooljaar '24/'25
- H) ruimtenummering (huidige bebording)
- I) pleinindeling huidige situatie

2 Sfeerbeelden t.b.v. karakter, sfeer en uitstraling

3 Masterplan model 11

1. Inleiding

1. Inleiding

School Lyndensteyn is het expertisecentrum voor onderwijs aan lichamelijk en meervoudig gehandicapte leerlingen en aan langdurig zieke leerlingen van 4 tot 18 jaar. Voor de school staat vernieuwbouw op het programma. Een mooie kans om toekomstgericht onderwijs vorm te geven in een krachtige, toekomstbestendige voorziening in Opsterland.

1.1 Aanleiding en achtergrond

In het Integraal Huisvestingsplan Opsterland (IHP '22) staan de afspraken van gemeente en schoolbesturen over wat er de komende jaren moet gebeuren om schoolgebouwen klaar te maken voor de toekomst. Voor School Lyndensteyn is **vernieuwbouw** opgenomen.

Toekomstgericht onderwijs in toekomstbestendige huisvesting!

Dat is wat we beogen met de vernieuwbouw. Gemeente en SO Fryslân spannen zich samen in om een aantrekkelijk en betaalbaar leerklimaat te bieden voor het speciaal onderwijs in de regio. Kwalitatief, uitdagend en innovatief onderwijs met huisvesting die daarbij past. Ook duurzaamheid en een goed binnenklimaat spelen daarbij een belangrijke rol. Er zijn in het huidige gebouw diverse knelpunten in de huisvesting op het gebied van functionaliteit, verduurzaming en binnenklimaat. Vernieuwing is nodig om leerlingen en medewerkers kwalitatief goed en passend te kunnen huisvesten.

Scope van de vernieuwbouw

Een onderzoek naar huisvestingsscenario's (nieuwbouw, renovatie of vernieuwbouw) heeft geleid tot de keuze voor vernieuwbouw. De vernieuwbouw betreft het onderwijs inclusief de voorzieningen voor het bewegen (speellokaal, gymzaal en zwembad). Er is nog geen sprake van kinderopvangvoorzieningen. Overige maatschappelijke partners/experts maken medegebruik van onderwijsruimten.

Inhoud bepaalt de vorm

Voor duurzame, toekomstbestendige huisvesting is het van belang dat 'de inhoud' leidend is. Oftewel, de activiteiten en benodigde functionaliteit nu en in de toekomst zijn vertrekpunt voor de visie op huisvesting en het ruimtelijk en functioneel PvE. Zo realiseren we een gebouw dat de visie van School Lyndensteyn nu en in de toekomst draagt en versterkt. Een gebouw waar iedereen trots op is en blij mee is, dat wordt gekoesterd en leidt tot succesvol gebruik en beheer. Passend bij de omgeving, met een goed binnenklimaat en een gezonde exploitatie.

Tijdelijke huisvesting

SO Fryslân en de gemeente hebben afgesproken zich er maximaal voor in te zetten tijdelijke huisvesting zoveel mogelijk te voorkomen. Dit vraagt slim nadenken over het ontwerp en de fasering van de uitvoering.

Bouwheerschap, eigendom, beheer & exploitatie

Het schoolbestuur is bouwheer. Gemeente en schoolbestuur hebben afgesproken met elkaar op te trekken in het bouwproces en nauw samen te werken. SO Fryslân is juridisch eigenaar van het schoolgebouw (incl. gymzaal en zwembad); het economisch claimrecht ligt bij de gemeente. SO Fryslân is verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van het gebouw.

1.2 Vraagstelling

Okander is gevraagd samen met School Lyndensteyn de vertaalslag te maken van de onderwijskundige visie naar een visie op huisvesting en een ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen (rfPvE) voor de vernieuwbouw op te stellen. Naast de visie op onderwijs komt in het rfPvE aan bod:

- Functionele eisen en wensen: Welk aanbod en activiteiten worden in (en rond) school uitgevoerd? Wat zijn de interne en externe relaties tussen de functies die samenkomen? Welk karakter (open of gesloten) en sfeer (groot- of kleinschalig) moet het gebouw uitstralen? Hoe is de bezetting van ruimten? Met betrekking tot welke ruimten is sprake van gezamenlijk gebruik?
- Ruimtelijke eisen en wensen: Welke ruimten zijn nodig om het activiteitenprogramma uit te voeren? Hoeveel vierkante meters zijn hiervoor nodig? Wat is het totaal te realiseren bruto vloeroppervlakte?

1.3 Werkwijze en projectorganisatie

Een rfPvE is essentieel in het bouwtraject omdat de opdrachtgever hierin kaders en uitgangspunten vastlegt die het ontwerp en dus het eindresultaat bepalen. Met school is gesproken over hoe zij het onderwijs nu en in de toekomst willen vormgeven en hoe huisvesting daaraan het beste kan bijdragen. Dit rfPvE is in samenspraak met School Lyndensteyn en SO Fryslân opgesteld.

Diverse stappen zijn gezet om te komen tot dit rfPvE, o.a.:

- **'15 -'19:** diverse overleggen met gemeente en SO Fryslân over huisvesting;
- **'20-'21:** onderzoek scenario's renovatie, vernieuwbouw of nieuwbouw met bouwcommissie en indiening huisvestingsaanvraag bij gemeente;
- **'21-'22:** totstandkoming IHP Opsterland en opname vernieuwbouw;

- **Sept. '22:** 2 teambijeenkomsten (visie school, vernieuwbouwproces, huisvestingsmodellen en plussen/minnen);
- **Nov. '22 – mrt. '23:** 4 klankbordgroep bijeenkomsten met ca. 20 medewerkers uit diverse vakgebieden/doelgroepen (totstandkoming masterplan vernieuwbouw);
- **Nov. '22 – mrt. '23:** verkenning opties versnelde optimalisatie binnenklimaat;
- **Apr. '23 – jul. '23:** 2 teambijeenkomsten (optimalisatie huisvestingsmodel/ masterplan, globale kostenraming), raadplegen leerlingenraad, presentatie model 10 aan team;
- **Jul. '23 – okt. '23:** aanpak binnenklimaat urgente lokalen;
- **Nov. '23 – apr. '24:** selectie bouwprojectmanager en aanvraag Dumava;
- **Apr. '24 – okt. '24:** opstellen rFPvE en afstemming met MT en projectgroep;
- **Okt. '24:** totstandkoming model 11;
- Tussentijds informeren van c.q. afstemming met gemeente.

1.4 Leeswijzer

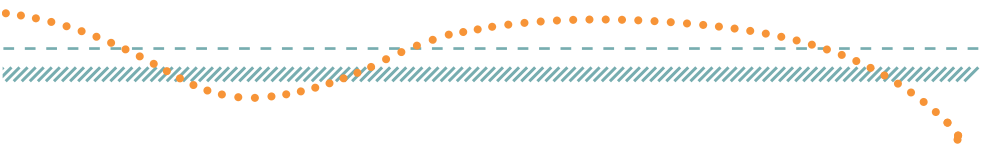
Alle ambities, wensen en eisen voor de huisvesting zijn vertaald in dit document. In hoofdstuk 2 gaan we in op School Lyndensteyn. We staan stil bij de kernwaarden, visie en het onderwijskundig concept. In hoofdstuk 3 slaan we een brug van inhoud naar huisvesting. Naast een toelichting op de bestaande situatie, beschrijven we in dit hoofdstuk een aantal algemene uitgangspunten voor de vernieuwbouw. Daarna besteden we in hoofdstuk 4 en 5 aandacht aan de ruimtelijk en functionele eisen en wensen voor gebouw en terrein.

Op naar een fijne, vernieuwde plek voor de leerlingen, medewerkers en omgeving!

Dit document laat zien waar School Lyndensteyn de lat legt voor hun vernieuwde huisvesting. Het beschrijft ambities op het vlak van het creëren van optimale ontwikkelingskansen voor leerlingen, diversiteit en eigenheid, samenwerking, delen van expertise, innovatie, elkaar ontmoeten en multifunctioneel ruimtegebruik. Ingrediënten voor een toekomstgerichte onderwijsvoorziening; een parel in Beetsterzwaag waar Opsterland trots op kan zijn!

2. Dit zijn wij! Onze kijk op onderwijs

2. Dit zijn wij!

In ons gebouw leren, spelen, bewegen en werken we samen. Diverse mensen, organisaties en culturen komen samen op één plek.

2.1 Visie en beleid gemeente en schoolbesturen (IHP)

In 2022 stelde de gemeenteraad van Opsterland het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP 24-3-22) vast. Hierin staan afspraken over de huisvestingsscenario's, de planning, spreiding en de investeringen voor onderwijshuisvesting van primair en voortgezet (speciaal) onderwijs. Het heeft als doel:

- Toekomstbestendige huisvesting van onderwijsvoorzieningen;
- Een integrale benadering van huisvesting (vanuit inhoud en huisvesting);
- Een duurzaam gebouwenbestand.

Onderwijshuisvesting

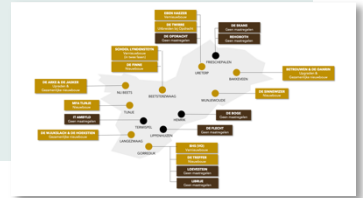
Scholen zijn een belangrijke plek voor de (talent)ontwikkeling van leerlingen. De toekomstige generatie wordt hier opgeleid, maar de school heeft een bredere functie. Vaak werken en leren er ook andere 'bewoners' zoals kinderopvang en organisaties met een belangrijke rol in de ondersteuning van leerlingen. Daarnaast gebruiken wijk- en dorpsbewoners de locatie soms voor activiteiten. Zo dient de onderwijsvoorziening een breder doel. Een school is een belangrijke plek voor ontwikkeling, signalering en ontmoeting. Zulke belangrijke functies verdienen kwalitatief goede voorzieningen en faciliteiten. De gemeente is als lokale overheid verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen voor primair en voortgezet (speciaal) onderwijs. Ook schoolbesturen hebben hierin een belangrijke verantwoordelijkheid.

Onderwijsvisie

In het IHP zijn belangrijke uitgangspunten voor onderwijshuisvesting benoemd. Samen werken gemeente en schoolbesturen aan passende, toekomstbestendige en duurzame voorzieningen waar de toekomstige generatie alle mogelijkheden krijgt om talenten te ontwikkelen, zelfredzaam te worden en plezier te beleven. Zorgen voor een gezonde leef-, leer- en werkomgeving is een plicht van gemeente en schoolbesturen samen.

UITGANGSPUNTEN IHP VANUIT ONDERWIJSVISIE

- **Veilige & kansrijke omgeving** (toegankelijk, recht doen aan talenten & behoeften van leerlingen)
- **Vraaggerichte leeromgeving** (functioneel, veilig, gezond, comfortabel en passend bij de doelgroep van school)
- **Gezonde leer- en werkomgevingen** (gezond, veilig, uitdagend, functioneel en duurzaam)
- **Onderwijs in elke kern** (nabijheid, leefbaarheid)
- **Vorming kindcentra** (streven vorming IKC's 0-13, onderwijs – opvang – ondersteuning)
- **Verantwoorde inzet gemeenschapsgelden** (toekomstbestendig investeren)
- **Eigenheid en diversiteit** (divers aanbod en onderwijsconcepten, kwalitatief en betaalbaar)
- **Open voorzieningen** (school midden in de samenleving en omgeving, mogelijk medegebruik voor andere maatschappelijke activiteiten)
- **Gezonde exploitatie** (gebouwexploitatie)
- **Maatwerk per dorpskern** (oplossing op maat i.r.t. sociale structuur, demografie en cultuur)

Ambitieniveau Opsterland

De ambitie ligt in het IHP op een aantal plekken hoger dan de wettelijke zorgplicht.

- Goede onderwijsvoorzieningen ondersteunen het welbevinden, de leerprestaties, de leefbaarheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor potentiële inwoners;
- De totale gebouwkwaliteit wordt naast bouwtechniek ook bepaald door binnenklimaat, functionaliteit en duurzaamheid;
- Tijdig anticiperen op veroudering van schoolgebouwen voorkomt verdere verschralling van het voorzieningenniveau en dat toekomstige generaties worden belast met een verouderd vastgoedbestand.

In het IHP zijn diverse scenario's benoemd: renoveren, (ver)nieuwbouw, upgraden of overige maatregelen. Op het vlak van verduurzaming verschillen de ambities:

- **Bij nieuwbouw:** minimaal BENG (conform BBL), ambitie voor ENG (Energie Neutrale Gebouwen). Voor de 'sprong' van BENG naar ENG wordt een businessplan met dekkingsplan opgesteld (o.b.v. TCO);
- **Bij renovatie en vernieuwbouw:** voor verduurzaming die verder gaat dan BENG, wordt altijd een 'businessplan' opgesteld. Financieel-technisch zal het niet eenvoudig zijn om de sprong naar ENG te maken bij renovatie en vernieuwbouw. Voor de 'sprong' van BENG naar een hoger niveau van verduurzaming wordt een businessplan met dekkingsplan opgesteld (o.b.v. TCO).

In Opsterland is afgesproken dat bekostiging van de 'sprong' van BENG naar ENG primair bij het schoolbestuur ligt, omdat zij (als het goed is) ook de revenuen terugziet in de exploitatie. Hierbij kan zij mogelijk gebruikmaken van landelijke en provinciale fondsen en/of subsidies. Wanneer ENG niet haalbaar blijkt, gaan schoolbesturen en gemeente met elkaar in gesprek om een oplossing te verkennen.

2.2 SO Fryslân

School Lyndensteyn valt onder het bestuur van Stichting SO Fryslân.

Onder de koepel van SO Fryslân, zetten 7 scholen in Fryslân zich met grote betrokkenheid in voor hun bijzondere leerlingen. Door hun beperking of afwijkend gedrag vragen deze leerlingen speciale aandacht. En die krijgen ze. Met als doel: het verminderen van hun kwetsbaarheid en het vergroten van hun zelfredzaamheid. Hierbij baseert SO Fryslân zich op 3 kernbegrippen: kennis, visie en autoriteit.

3 KERNBEGRIPPEN

★ KENNIS

Speciale kennis is er op scholen, maar ook als koepel hebben we alle benodigde kennis qua speciaal onderwijs. Kennis van handicaps, mogelijkheden en resultaten van leerlingen en van de beleidsmatige, organisatorische en financiële afwegingen bij tal van organisaties. Hierdoor zijn we gesprekspartner bij uitstek voor alle betrokkenen bij speciaal onderwijs: reguliere scholen, overheden, bedrijfsleven & ouders.

★ VISIE

We koppelen kennis aan nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen. Zo is er een visie die 2 kanten op werkt. We geven stimulerende input aan onze scholen én leveren een structurele bijdrage aan alle discussies met overheden, onderwijsveld en bedrijfsleven. Bv. over de inrichting van (speciaal) onderwijs en integratie van haar leerlingen in reguliere werkomgevingen.

★ AUTORITEIT

Door kennis en visie authentiek uit te dragen wordt er naar ons geluisterd. Scholen, overheden en bedrijfsleven laten zich door ons adviseren bij zaken die het speciaal onderwijs raken. En zo zijn we ook voor diverse media de toegankelijke partij voor een inhoudelijke bijdrage bij nieuws en achtergronden.

SPIL IN SPECIAAL ONDERWIJS

KOERS & SPEERPUNTEN UIT STRATEGISCH BELEIDSPLAN '23-'27

✓ ONDERWIJS & KWALITEIT

Continu investeren in leerlijn- en methodeontwikkeling en leerlingopbrengsten, onafhankelijk toetsen, nauwe samenwerking met partijen om uitstroom onderwijs naar arbeidstoeleiding effectiever te maken, veilige leeromgeving met respectvolle omgangsvormen en heldere identiteit

✓ P&O

Ontwikkelen integraal personeelsbeleid en continu werken aan gerichte professionalisering

✓ FINANCIËN

Inzet op (behoud) financieel gezonde positie middels planning- en controlcyclus, zo betrouwbaar mogelijk begroten met inachtnaam van bekostigingstelsel SO

✓ FACILITERING

Goede huisvesting, aantrekkelijk en passend voor hedendaags SO, verdere optimalisatie ICT en verkenning opties ICT in didactiek

PASSEND ONDERWIJS

Sinds '14 geldt de Wet passend onderwijs die een zorgplicht geeft aan alle scholen van het primair en voortgezet onderwijs. Uitgangspunt is dat elke leerling recht heeft op goed onderwijs, ook kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Passend onderwijs beoogt dat zoveel mogelijk leerlingen regulier onderwijs kunnen volgen. Dichtbij hun thuis. Kortom voor ieder kind de beste kansen. Om aan alle kinderen een goede onderwijsplek te kunnen bieden, vormen reguliere en speciale scholen samen de regionale samenwerkingsverbanden binnen Friesland.

2.3 School Lyndensteyn

Missie en visie

School Lyndensteyn is het expertisecentrum voor onderwijs aan lichamelijk en meervoudig gehandicapte leerlingen en aan langdurig zieke leerlingen van 4 tot 18 jaar. De expertise wordt ingezet in de regio en waar nodig geconcentreerd binnen School Lyndensteyn in Beetsterzwaag.

'School Lyndensteyn beweegt je'

School Lyndensteyn is een school voor speciaal onderwijs (**SO**) en voortgezet speciaal onderwijs (**VSO**). Het is een zgn. **mytyl-tyltylschool** voor de volgende doelgroepen:

- Leerlingen met een lichamelijke handicap;
- Leerlingen met een meervoudige handicap;
- Leerlingen met een langdurige ziekte;
- Leerlingen op basis van (poli)klinische revalidatiebehandeling.

In principe biedt school regulier basis- en voortgezet onderwijs; een deel betreft ook zeer moeilijk lerende kinderen (ZML).

- Het **SO** biedt **basisonderwijs** (4 tot 12-jarigen) waarbinnen onderscheid is in onderbouw, profiel 3/4 (ca. ZML) en profiel 5/6/7 (ca. regulier);
- Het **VSO** biedt **middelbaar onderwijs** tot aan VMBO-TL niveau (12 tot 20-jarigen). Hier werkt de leerling doelgericht aan een realistisch toekomstperspectief gericht op: vervolgonderwijs, werken (taakgerichte & activerende dagbesteding, (beschutte) arbeid) en/of wonen en vrijetijdsbesteding. Er zijn **2 afdelingen**:
 - Praktijkgericht onderwijs (**PGO**);
 - Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (**VMBO**).

School Lyndensteyn bereidt leerlingen voor op een passende plek binnen het vervolgonderwijs en de maatschappij. Het SO kent een brede uitstroom variërend van VSO-dagbesteding tot voortgezet diplomagericht onderwijs; het VSO van dagbesteding en (beschutte) arbeid tot MBO.

Op dit moment zijn er op deze unieke school in Opsterland **ca. 213 leerlingen** verdeeld over **14 SO- en 12 VSO-groepen (incl. 1 revalidatieklas)**. Gemiddeld zitten er 8-12 leerlingen in een groep. Er is een team van **ca. 110 medewerkers** (leerkrachten, onderwijsassistenten, specialisten en staf) werkzaam. Aanvullend zijn er **ca. 30 medewerkers en 2 verpleegkundigen** vanuit RF werkzaam in de school.

Unieke regionale voorziening

School Lyndensteyn is een regionale voorziening. Leerlingen komen uit diverse gemeenten in het Noorden.

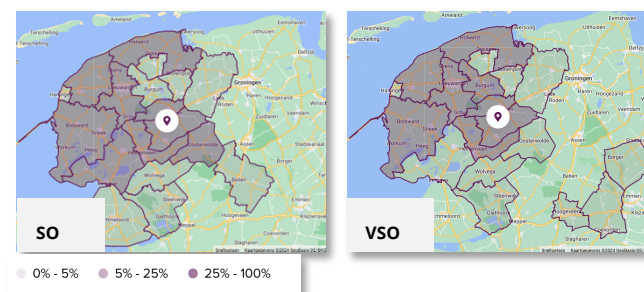
Conform de wet Passend Onderwijs worden leerlingen toegelaten als ze beschikken over een toelaatbaarheidsverklaring. Het aan de woonplaats van een leerling gekoppelde samenwerkingsverband geeft deze af.

Het gros van de leerlingen staat ingeschreven bij School Lyndensteyn. Aanvullend verblijven er elk jaar ook tijdelijk leerlingen die bij Revalidatie Friesland revalideren ('residentiële leerlingen'). Gedurende hun revalidatieperiode gaan zij bij School Lyndensteyn naar school; zij blijven echter ingeschreven bij hun eigen school.

Historie van unieke School Lyndensteyn

Freule Cornelia Johanna Maria (1860) brengt zomers door op hun buitenverblijf Lyndensteyn in Beetsterzwaag. Kleine Cornelia heeft een zwakke gezondheid en wordt uitermate beschermd en religieus opgevoed. Op Lyndensteyn heeft ze eigenlijk alleen contact met de huisonderwijzer, gouvernante en dominee. Als ze 12 jaar is, wordt ze zich bewust van de sociale nood in Beetsterzwaag en omgeving. De behoefte daar wat aan te doen deelt ze met haar vader en moeder. Het kippenhok in de tuin wordt ingericht als apotheek en van daaruit worden dorpelingen gratis voorzien van medicijnen en huismiddeltjes.

Cornelia overlijdt in 1880 aan tuberculose. Ter nagedachtenis brengt de erflater Huis Lyndensteyn en bezittingen in 1905 onder in de Cornelia Stichting met als 1^e doelstelling: *"Het kosteloos opnemen van ziekelijke, gebrekkige of behoeftige minderjarige kinderen uit de dorpen Beetsterzwaag, Beets, Siegerswoude, Wijnjeterp, Lippenhuizen en Terwispel, in de gemeente Opsterland en voor het geval de fondsen der stichting het toelaten ook uit het overige deel van deze gemeente of uit andere plaatsen in de provincie Friesland"*. Dit was de start van wat is uitgegroeid tot School Lyndensteyn en Revalidatie Friesland.

Herkomst leerlingen School Lyndensteyn (bron: Scholenopdekaart.nl, juli '24)

Het volgende overzicht vat de belangrijkste kenmerken van School Lyndensteyn samen. We lichten ze daarna toe om aan te geven wat dit voor de school betekent.

Lyndensteyn beweegt je!

We zijn een regionale school voor (voortgezet) speciaal onderwijs aan leerlingen met lichamelijke of meervoudige beperking en langdurig ziekten. Variërend van zeer moeilijk lerend tot regulier onderwijsniveau. We bereiden hen voor op een passende plek in het vervolgonderwijs en de maatschappij. We werken aan een realistisch toekomstperspectief gericht op vervolgonderwijs, werken en/of wonen en vrijetijdsbesteding. Vanuit het motto: 'Lyndensteyn beweegt je' is er ruimte, respect en nieuwsgierigheid voor wat een ieder beweegt en inspireert. Ons schoolklimaat kenmerkt zich door rust, veiligheid en duidelijkheid.

ONZE MISSIE & VISIE

We willen leerlingen toerusten op een zo volwaardig mogelijke plek in de maatschappij, waarbij we streven naar zo veel mogelijk autonomie. Na school is de leerling in staat te participeren in een voortdurend veranderende en complexe samenleving. De onderwijsbehoefte van de leerling wordt vertaald in een onderwijs(en revalidatie)programma. Vanuit een **positief, voorspelbaar en veilig klimaat** en gericht op **autonomie, uitdaging en zelfvertrouwen** werken we aan de ontwikkeling en persoonlijkheid van leerlingen en teamleden. Vanuit een positieve basishouding en heldere, eenduidige verwachtingen leren, oefenen en waarderen we op school. Hiervoor werken we samen met leerling, ouders, zorg en hulpverlening waaronder Revalidatie Friesland.

ONZE KERNWAARDEN

- ★ **(ZELF)VERTROUWEN** (geven, krijgen, delen)
- ★ **RESPECT** (voor elkaar, ouders, omgeving, externen)
- ★ **ZELFSTANDIGHEID** (streven naar maximale zelfstandig- en zelfredzaamheid)
- ★ **VERANTWOORDELIJK** (voor eigen ontwikkeling en persoonlijkheid)
- ★ **AMBITIEUS** (optimale ontwikkeling naar ieders mogelijkheden in realistisch toekomstperspectief)

FACTS

- ✎ **Leerlingen:** ca. 213 (129 SO, 84 VSO) = uitgangspunt voor rfPvE
- ✎ **Speciaal onderwijs:** mytyl-tylytschool
 - ✦ Basisonderwijs (SO, 4-12 jaar, onderbouw, profiel 3/4 en profiel 5/6/7)
 - ✦ Voortgezet - praktijkgericht tot VMBO-TL (PGO tot VMBO-TL, 12-18 jaar)
- ✎ **Groepen:** 14 SO, 12 VSO (incl. 1 revalidatieklas)
- ✎ **Doelgroepen leerlingen**
 - ✦ met lichamelijke handicap
 - ✦ met meervoudige handicap
 - ✦ met langdurige ziekte
 - ✦ o.b.v. (poli)klinische revalidatiebehandeling
- ✎ **Samenwerking:** (o.a. Revalidatie Friesland, Manege, Ronald McDonald Hoes)
- ✎ **Medewerkers:** Ca. 110 (SL) + 32 (RF)
- ✎ **Rooster:** per '25/'26 op ma./di./do./vr. van 8.45-15.00 uur, wo. 8.45-12.00 uur

ONZE KENMERKEN, SPEERPUNTEN & AMBITIES

- ⦿ **Bijzonder onderwijs** (algemene grondslag, respect voor ieders religie/levensbeschouwing)
- ⦿ **Onderwijs, opvang en medische- en lichamelijke verzorging** (specifieke experts, orthodidactisch en -pedagogisch handelen)
- ⦿ **Aangepaste voorzieningen doelgroep** (fysieke leeromgeving, vervoer, ICT, middelen)
- ⦿ **Samenwerking & verbinding** (leerlingen, team, ouders, samenwerkingspartners en omgeving, geïntegreerd werken)
- ⦿ **Uitdagend, betekenisvol onderwijs**
- ⦿ **Leren in een (vinding)rijke, betekenisvolle omgeving**
- ⦿ **Eigentijds en toekomstgericht**
- ⦿ **Burgerschap en school als oefenplaats**
- ⦿ **Brede ontwikkeling van mens als geheel** (hart-hoofd-handen)
- ⦿ **Aandacht voor ieders ontwikkeling en talent** (op maat)
- ⦿ **Gestructureerde, veilige ontwikkelplek**
- ⦿ **Ruimte & omgeving** (aansluiten bij leefwereld, fysieke leeromgeving)
- ⦿ **(zelf)vertrouwen & zelfstandigheid**
- ⦿ **Verantwoordelijkheid** (eigenaarschap)
- ⦿ **Gezondheid en bewegen**
- ⦿ **Professionele begeleiding** (ambitieuze, betrokken & flexibel)

Randvoorwaarden

Kijkend naar de missie, visie en kernwaarden zijn de randvoorwaarden helder.

- **Welbevinden** (op een fijne plek zijn, het naar je zin hebben, je gewaardeerd en geaccepteerd voelen, je prettig en thuis voelen, mogen zijn wie je bent);
- **Veiligheid en geborgenheid** (iedereen voelt zich veilig en kan zich op veilige wijze ontwikkelen, sociale- psychologische- en fysieke veiligheid is geborgd, positief schoolklimaat met veilige en positieve sfeer, respectvolle omgang, gelijkwaardig en vertrouwd, persoonlijke aandacht, elkaar kennen en zien, rekening houden met elkaar, structuur, heldere afspraken);
- **Uitnodigend** (school die je ruimte geeft, stimuleert om te leren en inspireert, waar je nieuwsgierigheid wordt geprikkeld, waar je wordt uitgedaagd en gemotiveerd, waar je enthousiasme en verbondenheid voelt en zelfvertrouwen opbouwt, laagdrempelig en gastvrij);
- **Open en toegankelijk** (iedereen is welkom, er is ruimte en oog voor diversiteit, iedereen van jong tot oud doet ertoe, doet mee en leert, tolerantie, elkaar kennen en begrip, inclusief).

Kenmerken, speerpunten en ambities nader toegelicht

- **Identiteit.** School Lyndensteyn is een school voor bijzonder onderwijs op algemene grondslag. Er is respect voor ieders religie of levensbeschouwing. Met gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting als stevige basis. We horen bij elkaar, waarderen en respecteren onszelf, elkaar en onze omgeving. We hebben een open houding. We zijn een oefenplaats voor democratische vaardigheden en dé ontmoetingsplaats bij uitstek. Iedereen is welkom. Diversiteit verrijkt, verbreedt, verdiept en inspireert. Iedereen is evenveel waard en heeft gelijke kansen;
- **Orthodidactisch en orthopedagogisch handelen.** Ons onderwijs onderscheidt zich door doelgroepspecifieke expertise (o.a. epilepsie, cerebrale parese, spierziekten, developmentaal coördinatie disorder, niet-aangeboren hersenletsel, hartproblematiek). We kunnen medische en lichamelijke verzorging bieden. Er is steeds aandacht voor onderwijskwaliteit m.b.t. de specifieke doelgroep. We zetten aangepaste voorzieningen in qua fysieke leeromgeving, vervoer, ICT, leer- en hulpmiddelen en materialen;
- **Samenwerking & verbinding; samen maken we het verschil.** Leren en ontwikkelen is persoonlijk, maar doe je samen als leerlingen, team, samenwerkingspartners en omgeving (geïntegreerd werken). Met elkaar loopt elk z'n eigen weg. We respecteren elkaar en onze omgeving en hebben een open, betrokken en nieuwsgierige houding. We hebben oog voor elkaar en ontmoeten elkaar letterlijk en figuurlijk;
- **Uitdagend, betekenisvol onderwijs.** Ons onderwijs is erop gericht leerlingen goed voor te bereiden op hun rol als wereldburger en als deelnemer aan de directe leefomgeving. Wij willen hen voortdurend laten reiken naar een hoger

niveau door een beroep te doen op de zone van de naastgelegen ontwikkeling. We houden hierbij rekening met een reëel toekomstperspectief. Hiermee is ons onderwijs uitdagend en betekenisvol en leggen we de nadruk op de mogelijkheden van de leerlingen;

- **Leren in een (vinding)rijke omgeving.** We laten kinderen kind zijn in een uitdagende, rijke omgeving die de nieuwsgierigheid stimuleert en inspireert. We richten ons op kennis delen, ontdekken en ervaren (beleven, vertellen, zien, verwonderen, ervaren, voelen, van en met elkaar leren, leren leren, spelen, experimenteren). We maken het leerproces zichtbaar en vergroten betrokkenheid bij hun leerproces. Talenten, doelen en creaties laten we zien;
- **Eigentijds en toekomstgericht.** We bieden toekomstgericht onderwijs met moderne leermiddelen. Een manier van leren passend bij wat leerlingen toekomstig nodig hebben. Leerlingen leren hoe ze creatief en kritisch kunnen denken, hoe rust en balans te creëren, mediawijsheid te ontwikkelen en hoe te kunnen samenwerken. We tonen lef en werken op een doordachte, gedegen wijze aan innovatie;
 - **Burgerschap & school als oefenplaats.** We bereiden leerlingen op een goede manier voor op een fijne plek in de maatschappij. We vinden het belangrijk dat leerlingen op een bewuste manier in het leven staan, respect hebben voor anderen én naar anderen omzien. In de school leren wij leerlingen daarom goed samen te leven en samen te werken met anderen. Wij willen hen brede kennis over en verantwoordelijkheidsbesef meegeven;
 - **Brede ontwikkeling mens als geheel.** We focussen op de totale ontwikkeling met aandacht voor de volledige mens en zijn talenten (hart-hoofd-handen). We zetten in op cognitieve, sociale en emotionele en motorische ontwikkeling. Ook is er aandacht op handicapverwerking. Naast basisvaardigheden zijn sport & beweging, muziek-, cultuur-, techniek-, ICT- en natuureducatie belangrijk;
- **Aandacht voor ieders ontwikkeling en talent (op maat).** We erkennen ieder kind, herkennen en waarderen elk talent. We staan open voor verschillen. We begeleiden leerlingen in het leren ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen. Met aandacht voor passie, kracht, talent en mogelijkheden. Leerlingen en professionals ontwikkelen zich op hun eigen manier en niveau. Persoonlijke aandacht is onmisbaar. We kiezen bewust voor kleine klassen en onderwijs op maat. Elke leerling is uniek, heeft een eigen persoonlijk verhaal en ondersteuningsbehoefte;
- **Gestructureerde, veilige ontwikkelplek.** We werken als goed georganiseerde leergemeenschap gestructureerd samen en varen een duidelijke koers. Rust, structuur, duidelijkheid en overzicht geven stabiliteit, vertrouwen, een veilige omgeving en passende ruimte voor elk om zich te ontwikkelen;
- **Ruimte & omgeving.** We leren leerlingen de wereld te begrijpen vanuit hun eigen leefomgeving en sluiten zo nauw mogelijk aan bij hun leefwereld. We

hechten veel waarde aan ruimte. Letterlijk qua fysieke (leer)omgeving; figuurlijk qua concept zodat leerlingen ruimte krijgen zich te ontwikkelen en soms ook even om het hoofd leeg te maken;

- **(Zelf)vertrouwen & zelfstandigheid.** Door (zelf)vertrouwen kunnen leerlingen en medewerkers zich ontplooiën en tot ontwikkeling komen. We stimuleren een actieve, onderzoekende houding en streven naar maximale zelfstandigheid van de leerlingen. Zelfstandig problemen oplossen scherpt het creatieve, kritische (denk)vermogen;
- **Verantwoordelijkheid (eigenaarschap).** We leren leerlingen verantwoordelijk te zijn voor hun eigen ontwikkeling en persoonlijkheid. Medewerkers zijn verantwoordelijk voor hun eigen professie en ontwikkeling;
- **Gezondheid en bewegen.** We hebben aandacht voor de gezondheid van leerlingen (gezonde leefstijl, gezonde voeding, actieve en gezonde leerlingen, veilige omgeving, fris klimaat, sport & bewegen);
- **Professionele begeleiding.** Ons onderwijspersoneel is de professionele spin in het web. Ze vormen een team van professionals die met plezier een basisgroep begeleiden en/of een specialistische ondersteunende taak uitvoeren. Ambitueus, betrokken en flexibel zetten ze zich in om aan elke ondersteuningsbehoefte te voldoen. Met veel expertise over de doelgroep, denkend vanuit mogelijkheden en wetend dat je samen verder komt;
- **Rooster.** De school gaat in schooljaar '25/'26 over naar een aangepast rooster. Tussen de middag eten de leerlingen op school. Het SO met de leerkracht in de groepsruimte; het VSO in de kantine. De lestijden van het nieuwe rooster:
 - Ma./di./do./vr. : 8.45 - 15.00 uur
 - Wo. : 8.45 - 12.30 uur

Kleuter

Jayden (4) zit sinds september op School Lyndensteyn. Elke dag reist hij vanuit Espel naar de school, een rit van 45 minuten. Dat klinkt lang, maar is voor hem geen probleem. Want naast dat hij een super vrolijk jongetje is, vindt hij autorijden geweldig. Jayden kan nog niet praten, maar dat hij met veel plezier naar school gaat, is wel duidelijk! Hij wordt wakker met zin in de schooldag en als hij weer thuis komt is hij heel vrolijk.

Voor Lyndensteyn werd bewust gekozen, het gevoel was hier goed. En eigenlijk klopte het totaalplaatje gewoon. Zo is het voor Jayden goed dat alle therapieën er zijn te vinden. Elke week staat er muziekles op het rooster, waar hij spelenderwijs leert. Zijn favoriete instrument? De trommel!

Verder is het fijn dat zijn programma op School Lyndensteyn op maat gemaakt is. Leert hij iets bij, dan worden zijn doelen aangepast. Eén ding staat bij Jayden voorop en dat is in ieder geval heel veel plezier maken.

Verhalen van leerlingen

ZML

Elmar (9) zit vanaf groep 1 op School Lyndensteyn. Het leukste aan de school? Ondanks alles wat er te doen is, staat voor Elmar met stip bovenaan: de pauze! Het buitenspelen, actief zijn en contact met andere kinderen, hij leeft voor de pauzes.

Buiten school is hij ook graag actief bezig. Zo rijdt hij paard en doet hij aan frameren: met een speciaal running frame meters maken op de atletiekbaan. Elke zaterdagochtend traint hij hier met andere kinderen. Daar komt hij veel kinderen van school tegen, wat natuurlijk supergezellig is.

Elmar is absoluut niet verlegen en maakt met iedereen een praatje. Eigenlijk is hij net zo sociaal en actief als zijn grote idool: vlogger Enzo Knol. Elke dag zit hij om 16:00 uur klaar voor de nieuwste dagelijkse vlog van de energieke Enzo. Nu hij van Sinterklaas een vlogcamera heeft gekregen, kan hij echt los met zijn passie. De eerste streams van zijn gaming-sessies zijn al gemaakt. Het is duidelijk: Elmar is eentje om in de gaten te houden!

Eindgroep bovenbouw

Hoewel Naomi (10) haar vriendjes en vriendinnetjes van haar vorige school erg miste, is het helemaal goedgekomen. Vanaf de zomer van 2022 startte ze op School Lyndensteyn. Vanwege haar neurofibromatose is ze ontzettend moe en kan ze zich slecht concentreren. Hier wordt op School Lyndensteyn rekening mee gehouden. Zo krijgt ze meer tijd bij toetsen. Op haar vorige school was ze door haar aandoening en de bijkomende uitdagingen anders. Maar hier is iederéén anders. En dus normaal.

Het prettigste aan de school is voor haar het contact met de andere kinderen. Ze gaat graag naar school, hoe moe ze ook is. Voor haar is het extra fijn dat alle therapieën bij school zijn ondergebracht. Zo hoeft ze niets te missen.

Naomi is gek op dansen. Ze is altijd in beweging of aan het dansen, of er nu wel of geen muziek is. 'School Lyndensteyn beweegt je!' is ons motto – maar dat hoeft je Naomi niet te vertellen!

VMBO

Swen (13) zit op School Lyndensteyn sinds de peutergroep. Omdat hij is geboren met SMA type 2, een spierziekte, maakt hij gebruik van een elektrische rolstoel. Dankzij verschillende hulpmiddelen is hij in staat om nagenoeg alles te doen. Zo is zijn rolstoel uitgerust met een robotarm en heeft hij een laptop met oogbesturing. Met de robotarm kan hij alledaagse dingen zoals eten maar ook schilderen. Op school heeft hij ermee kunnen tuinieren en zagen. Met oogbesturing kan hij huiswerk maken en typen. Zo is Swen in staat het grootste deel van de lessen zelfstandig te volgen en te verwerken.

Swens hoognodige hulpmiddelen worden af en toe geüpgraded op basis van zijn behoeftes. Handverwarming bijvoorbeeld, omdat hij snel koude handen krijgt. Of een speciale controller die hij op school kan gebruiken in plaats van zijn iPad. En als hij straks een mobiele telefoon krijgt, zou hij die graag bedienen met een joystick. Samen met specialisten en therapeuten zoals de ergotherapeut wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn.

De iPad is vooral thuis een uitkomst voor hem. Vooral bij het uitvoeren van zijn grootste hobby: gamen. Hij verbindt thuis gewoon zijn PlayStation met de iPad en speelt dan het liefste FIFA. Later zou Swen wel games willen ontwerpen of iemand helpen bij het ontwikkelen hiervan.

Hij heeft het super naar zijn zin op school, voelt zich er thuis. Hij had naar een reguliere school gekund, maar voor hem heeft School Lyndensteyn meer mogelijkheden. Hier doet hij mee aan gymnastiek, op een manier die bij hem past. Dat had op een reguliere school niet gekund. Alles wat hij nodig heeft is er. Zo heeft hij hier fysio-, ergo- en hydrotherapie. De lijntjes zijn kort en het personeel is dankzij alle andere kinderen bekend met de uitdagingen van Swen.

VSO

Fenna (14) zit in de middenbouw van School Lyndensteyns Praktijkgericht Onderwijs (PGO) en zit op deze school vanaf de eindgroep Speciaal Onderwijs (SO). Door neurofibromatose (NF1) is het voor haar lastiger om zich te concentreren. De kleine groepen op School Lyndensteyn en de gerichte aandacht die ze krijgt, zijn voor haar dan ook erg prettig.

Ze gaat met plezier naar school; hier is ze 'gewoon' en allesbehalve een buitenbeentje. Op school heeft ze veel vrienden en vriendinnen en het sociale contact dat ze hier heeft is erg belangrijk voor haar. Dat onder andere lessen en revalidatie onder één dak te vinden zijn, is voor haar ook een pluspunt.

In haar vrije tijd zit ze niet stil. Zo spreekt ze af met vrienden, kijkt ze enge films en gaat ze twee keer per week naar de sportschool. Wat Fenna ook graag doet, is taarten bakken. Ook op school wordt gebakken en gekookt. Geregeld komt ze thuis met heerlijke baksels die door iedereen geproefd moeten worden. Of ze later taartenbakker wordt, weet ze nog niet. Werken met kinderen vindt de zorgzame Fenna namelijk ook heel leuk. En dat doet ze op haar jonge leeftijd al, in haar baantje als oppas.

VMBO

Sven (15) zit op onze school sinds zijn eerste echte schooldag. Toentertijd was het moeilijk de juiste schoolkeuze te maken: een reguliere school werd lastig, maar speciaal onderwijs was het ook niet. Op School Lyndensteyn begon hij op het SO, waarna hij naar het PGO ging om praktijkvakken te volgen. Dankzij zijn uitstekende prestaties kon hij een aantal vakken op VMBO-niveau volgen. Uiteindelijk is hij dit schooljaar helemaal naar het VMBO overgestapt. En daar doet hij het hartstikke goed!

Op een reguliere school was hij ondergesneeuwd, maar hier heeft hij dankzij de kleine groepen en extra begeleiding meer mogelijkheden zodat hij kon doorstromen. Het helpt ook wel dat hij met plezier naar school gaat en leren leuk vindt – meestal dan...

Dat Sven iets met het boerenleven heeft, is algemeen bekend op school. Zijn grootste hobby is het verzamelen van alles wat met John Deere te maken heeft: tractoren en andere landbouwmachines. Het is dan ook makkelijk te raden wat hij later wil worden: boer natuurlijk!

Verhalen van leerlingen

Onderwijs op School Lyndensteyn

Op School Lyndensteyn kennen we het volgende onderwijs:

- **SO** (basisonderwijs: onderbouw, profiel 3/4 (ca. ZML) en 5/6/7 (ca. regulier);
- **VSO** (middelbaar onderwijs)
 - **PGO** (praktijkgericht onderwijs, onder-, midden- & bovenbouw voor leerroute A en B);
 - **VMBO** (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs).

SO

Het SO is het basisonderwijs van het niveau zeer moeilijk lerend tot regulier basisonderwijs. Ze werken in **14 basisgroepen** in een eigen lokaal. Ze zijn ingedeeld in **leerroutes** en komen in een groep o.b.v. ontwikkelingsniveau, therapiebehoefte, leeftijd en schoolprestaties. Er is onderscheid in: onderbouw (alle profielen), profiel 3/4 (ca. ZML) en profiel 5/6/7 (ca. regulier). Klassen hebben **ca. 8-15 leerlingen**. Om het groepsdoorbrekend werken en samenwerken te bevorderen, is het belangrijk dat de bouwen bij elkaar zijn gesitueerd (dit is nu niet het geval).

PGO

In het PGO zitten leerlingen qua leerniveau vergelijkbaar met het regulier praktijkonderwijs en VSO ZML. Dit zijn meer praktisch gerichte klassen voor leerlingen met een leerbehoefte die meer gericht is op handelden bezig zijn. Algemeen vormend onderwijs (AVO), oriëntatie en praktische, sociale en werknemersvaardigheden staan hier centraal. Er zijn **2 leerroutes** (zml en pro) met elk **3 bouwen: onder-, midden- en bovenbouw**. Leerlingen zijn in principe 6 jaar op school (3x 2 jaar). Er zijn **6 stamgroepen** met een eigen lokaal voor AVO; deels ook bruikbaar voor interne stage of praktijk (m.n. bovenbouw). Soms worden vakken klas- of schooldoorbrekend aangeboden. Klassen hebben **ca. 8-15 leerlingen** (NB. bij VSO is iets meer keuze voor andere scholen dan SO, dus hier soms klassen wat kleiner en iets minder vaak 15).

Leerlingen verlaten het VSO-PGO in het leerjaar dat ze 18 worden (kerst-/zomervakantie). Het PGO begint met redelijk veel theorie. Als leerlingen ouder worden zijn er meer praktijkvakken en stages. Er zijn interne stages (bv. was ophalen en brengen, post halen en brengen, oud papier halen en brengen) en (begeleide/zelfstandige) externe stages. Bovenbouwlokalen (en soms middenbouw) zijn dan ook bruikbaar voor instructies bij praktijkvakken, waarvoor in het lokaal niet veel machines/opstellingen nodig zijn.

Basisrooster

- **Onderbouw:** 1 middag praktijkvak, verder hele week les in eigen lokaal en af en toe een vak elders in het gebouw (gym, muziek, vrije tijd)
- **Middenbouw:** 2 middagen praktijkvak, 1 dag interne stage, verder hele week les in eigen lokaal en af en toe een vak elders in het gebouw (gym, muziek, vrije tijd)
- **Bovenbouw:** 2 middagen praktijkvak, 2 dagen externe stage, 3 ochtenden les in eigen lokaal in of buiten het gebouw (gym, muziek, vrije tijd)

Praktijkvakken

Bijna de hele afdeling heeft 2 middagen per week tegelijk klasdoorbrekend praktijkles. Leerlingen leren diverse vaardigheden op 3 niveaus: basis, ontwikkeling en specialisatie. In de onderbouw maken alle leerlingen kennis met 6 vakken.

Daarna laten ze 2 vakken vallen; na de middenbouw nog 1. De invulling van het praktijkonderwijs is momenteel in ontwikkeling (dit i.r.t. veranderende uitstrooprofielen). Uitgangspunt zijn een aantal praktijkvakken die groepsdoorbrekend worden aangeboden. Voor nu gaan we uit van deze vakken en benamingen:

1. **Ondernemen** (economie & dienstverlening: o.a. administratie, receptie, repro, magazijn, winkel)
2. **Facilitair** (schoonmaak, was, pantry). NB. voor woonsimulatie gebruik van externe ruimte bij De Kraal.
3. **Consumptief** (koken, bakken, boodschappen, afwas)
4. **Creatief*** (expressie, muziek, drama, beeldend vormen, etc.)
5. **Techniek*** (houtbewerking, fietstechniek, kluskunde)
6. **Groen*** (tuin, erf, bloemen & planten, kruiden, gereedschappen)
7. **Technologie** (techlab, DJ, minecraft, pixelart, Imovie, Ableton Push, 3Dprint).

** in '24/'25 maken we keuze inzake aanbod van praktijkvakken.*

VMBO

VMBO-leerlingen krijgen op een passend niveau onderwijs (basisberoeps, kaderberoeps of theoretische leerweg). Naast 8 leergebieden staan een brede cognitieve, sociaal emotionele en creatieve ontwikkeling centraal in de onderbouw (3 jaar). In de bovenbouw (2 jaar) maken leerlingen een sectorkeuze waarin ze een stevige basis ontwikkelen. Toewerken naar een diploma of certificaat staat centraal evenals het zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren in de samenleving. In klas 3 en 4 gaan leerlingen een aantal weken op (snuffel)stage.

Leerlingen werken in **stamgroepen** in een eigen lokaal. De meeste vakken worden in het eigen lokaal gegeven; soms worden praktijkruimten gebruikt. Er is plek voor **6 groepen incl. de revalidatieklas**. Een leer-/werkplein verbindt de groepsruimten. Soms worden vakken klasdoorbrekend aangeboden. Klassen hebben **ca. 8-15 leerlingen**.

Het VMBO heeft een divers vakkenaanbod:

- Talen (Nederlands, Fries, Engels, Duits)
- Rekenen & wiskunde
- Mens & maatschappij (aardrijkskunde, (bedrijfs)economie, filosofie, geschiedenis, maatschappijleer)
- Algemene economie
- Biologie
- Mens, natuur & techniek (natuurkunde, scheikunde, techniek, biologie en verzorging)
- Culturele Kunstzinnige Vorming (CKV, beeldende vorming, muziek, drama)
- Informatica (computerkennis, tekstverwerking)
- Bewegingsonderwijs
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Mentoruur, keuzewerktijd, leeskwartier, loopbaanoriëntatie en begeleiding
- Beroepsgerichte modules o.g.v. Zorg & Welzijn en Economie & Ondernemen
- Praktijkvakken

Het VMBO heeft een eigen, afsluitbare vleugel in het gebouw. De VMBO-vleugel is nabij de kantine/MFR. Groepsruimten zijn ingericht als algemene lesruimte, voor specifieke voorzieningen qua lesaanbod (bv. scheikunde) gaan leerlingen af en toe naar de BHS.

2.4 Revalidatie Friesland

School Lyndensteyn werkt nauw samen met het naastgelegen **Revalidatie Friesland (RF)** om de ontwikkeling van leerlingen te versterken. Het schoolgebouw is ook gekoppeld aan het revalidatiecentrum. RF biedt door de expertise in kinderrevalidatie een expliciete meerwaarde. Door de samenwerking is een unieke combinatie mogelijk van onderwijs en therapeutische begeleiding in de school. De samenwerking levert specifieke revalidatie-geneeskundige expertise. Onderwijs en revalidatie zijn op elkaar afgestemd, en worden zoveel mogelijk geïntegreerd in school aangeboden. Er wordt gewerkt vanuit **'één kind, één perspectief' (geïntegreerd werken)**. Wel heeft elk een eigen verantwoordelijkheid. De beide organisaties en de ouders bepalen samen waar het accent voor een bepaalde periode voor een leerling ligt. Zo kan het accent op leren en schoolse vaardigheden liggen, maar ook bij de revalidatie.

2.5 Kinderopvang

Op dit moment is er nog geen aanbod voor peuteropvang of buitenschoolse opvang (voor- en naschools en vakantie). Dit heeft mede te maken met de doelgroep, reisafstanden en het schoolrooster. School verkent of er behoefte is en mogelijkheden zijn voor buitenschoolse opvang (BSO). Vooralsnog houden we in de huisvesting geen rekening met eigen ruimte voor BSO, maar gaan we uit van medegebruik van school.

2.6 Aanvullende voorzieningen en gebruikers

De huisvesting betreft enkel school. School Lyndensteyn heeft als mytyl-tytyschool naast leerkrachten en ondersteunend personeel ook diverse specialisten in dienst. Ook wordt veel samengewerkt met RF, externe maatschappelijke experts op het vlak van jeugdzorg en -ontwikkeling (logopedist, dyslexiespecialist, gedragsspecialist, ergotherapeut, kinderfysiotherapeut, schoolmaatschappelijke werkers, jeugdzorg, eerstelijnsgezondheidszorg) en andere partners (VO-scholen, dorp-/buurtvereniging, buurt-sportcoaches, etc.). In dit rFPvE wordt hiermee rekening gehouden in de vorm van medegebruik. Er zijn in basis geen separate, aanvullende m² voor beschikbaar. Vanuit de gebruikers is er vooral behoefte aan voldoende spreek-/werkruimte voor experts. Nabije zorg en ondersteuning maakt het laagdrempeliger en beter toegankelijk.

2.7 Ambitie voor integraal kind- en expertisecentrum

Met de ontwikkeling van het kind als gemene deler werken diverse partners op School Lyndensteyn aan het creëren van een optimale leer-, ontwikkel- en werkomgeving. Streven is te werken als een plek waar expertise samenkomt; zoveel mogelijk uitgaande van één visie en pedagogisch klimaat waarin onderwijs, therapie, vrije tijd, logeren en opvang samen komen.

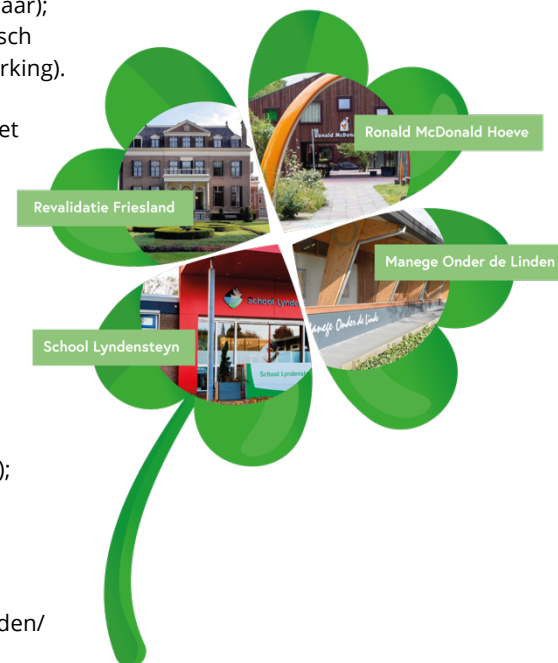
Op en rondom School Lyndensteyn zijn diverse voorzieningen. Basis is het **speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs**. Ook zijn er voorzieningen voor **bewegingsonderwijs** (speellokaal, gymzaal, therapiebad, buitenspeelterrein). Met 3 naastgelegen voorzieningen wordt nauw samengewerkt:

- **Revalidatie Friesland (RF)** (revalidatie, therapieruimten, zwembad en sporthal);
- **Ronald McDonald Hoeve** (aangepast verblijf-/vakantiehuis voor gezinnen met zorg-intensief kind of jongere t/m 25 jaar);
- **Manege Onder de Linde** (therapeutisch paardrijden voor leerlingen met beperking).

Er werken diverse **experts** op school op het gebied van jeugdzorg en ontwikkeling (logopedist, dyslexie- en gedragsspecialist, kinderfysio- en ergotherapeut, schoolmaatschappelijk werker, eerstelijnsgezondheidszorg).

School Lyndensteyn werkt nauw samen met:

- Gemeentelijke gebiedsteams;
- Samenwerkingsverbanden;
- Onderwijsinstellingen (po, (v)so en vo);
- Steunpunt Onderwijs Noord;
- MEE Noord (begeleiding mensen met (niet-)zichtbare beperking);
- de Bosk;
- Koninklijke Visio (expertise slechtzienden/blinden);
- Koninklijke Kentalis (expertise beperkingen in horen en communicatie);
- Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK);
- Diverse fondsen, stichtingen, verenigingen (o.a. Cornelia Stichting, Vrienden van School Lyndensteyn, Johan Cruyff foundation, Foppe foundation, Johanna Kinderfonds, VSB fondsen).

Een integraal kind- en expertisecentrum staat in het teken van verbinding, delen van kennis en expertise en onderlinge samenwerking. Samenwerking tussen teamleden, onderwijs en opvang, ouders, leerlingen, professionals en de omgeving. Het voelt als één team; waarin de neuzen dezelfde kant op staan.

2.8 Huidige huisvestingsituatie

Bouwjaren en boekwaarden

De basis van het schoolgebouw stamt uit 1973 en is inmiddels 50 jaar oud. In de loop der jaren is het gebouw meerdere keren uitgebreid of verbouwd (1977, 1994, 2006, 2009, 2019, 2023). Deels door de gemeente, deels door SO Fryslân zelf. In 2019 is een grootschalige aanpassing gedaan qua brandveiligheid. Het gebouw verkeert in redelijk goede staat van onderhoud, omdat de school goed op het gebouw past en de nodige investeringen aan de binnenzijde heeft gedaan om het zoveel mogelijk functioneel, veilig en bij de tijd te houden. Het zwembad (beweegbad) is recent geüpdatet; de laatste aanpassingen worden gecombineerd met de vernieuwbouw.

De tekeningen (zie ook **bijlage 1**) geven de bouw- en uitbreidingsjaren en bvo's aan. In '21 zat er nog ca. € 2 mln. gemeentelijke en schoolbestuurlijke boekwaarde op het pand. Hoewel het schoolgebouw de afgelopen jaren een aantal keren is uitgebreid en aangepast en regulier onderhoud zorgvuldig is uitgevoerd, is het verouderingsproces zichtbaar. Het grootste bouwdeel is ouder dan 40 jaar. In zijn algemeenheid is het gebouw vanuit het perspectief van bouwcasco, techniek, duurzaamheid, binnenklimaat en klimaatbeheersing, exploitatie en functionaliteit gedateerd.

RUIMTELIJKE & FUNCTIONELE KNELPUNTEN

Naast (technische) verouderingen zijn er een aantal ruimtelijke en functionele knelpunten, zoals:

- Ontbreken eigen identiteit/gezicht voor VSO en SO
- Ontbreken duidelijk 'hart', nu een structuur van brede gangen, geen centraal hart, gebouw waar de indeling niet duidelijk is, waar je verdwaalt raakt en/of je daardoor eenzaam voelt
- Onlogische, lange en onhandige/verstorende routing naar praktijklokalen
- Weinig transparantie, openheid en verbinding
- Weinig ruimte voor parkeren materieel/rolstoelen e.d.
- Te weinig en/of onhandig gesitueerde bergruimte
- Vrijwel alle deuren zijn niet door iedereen bedienbaar (i.h.k.v. zelfredzaamheid)
- Te weinig toiletruimten voor leerlingen en personeel, te weinig aangepaste toiletruimten
- Spreekruimten c.q. positionering/verdeling van ruimten
- Gebruik speellokaal i.c.m. drama werkt niet (lastig multifunctioneel gebruik van ruimten)
- Te weinig rustruimten (nodig vanwege verschuiving naar meer/zwaarder langdurig zieke kinderen)
- Gemis gezamenlijke personeelsruimte, centraal in de school
- Geen efficiënte indeling/gebruik van kantoorruimten
- Lokaal schoonmaak/dienstverlening VSO te krap en ontsluiting nodig via gang
- Overlast op gangen bij VSO (route naar centrale ruimte)
- SO-ruimten liggen versnipperd door gebouw (geen verbinding)
- Geluidsoverlast in bepaalde ruimten
- Bepaalde ruimten zijn te klein om met meerdere rolstoelen elkaar te kunnen passeren

Aanpassingen binnenklimaat & subsidies

In '23 is het binnenklimaat in de urgente lokalen aangepakt (rode lokalen op **bijlage 1D**). In eerste instantie zou een grotere aanpak van het binnenklimaat worden gedaan i.c.m. de SUVIS-subsidie. Besloten is deze niet te gebruiken, omdat we met de benodigde cofinanciering te veel desinvesteringen zouden doen i.r.t. het masterplan én omdat realisatie niet in de zomer '23 haalbaar was (leveringsproblemen). 6 lokalen zijn voorzien van het Scholen°Concept (Klimaatgroep Holland). Het systeem is zo gekozen en aangebracht dat we het bij de vernieuwbouw ook kunnen (her)gebruiken. De door SO Fryslân aangevraagde Dumava-subsidie (integraal maatwerkadvies) is op 13 augustus '24 door RVO toegekend.

Capaciteit gebouw

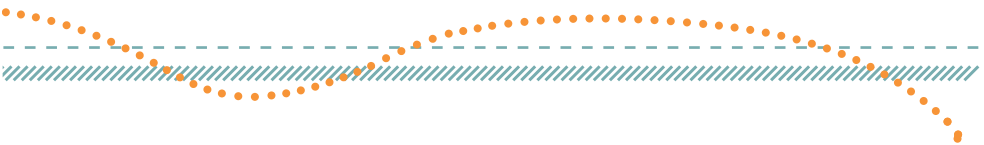
Het bvo is **5.748 m² bvo** (meting VMEZ '21). De **normatieve onderwijscapaciteit** (cap) waaraan de ruimtebehoefte (rbh) wordt getoetst is lager, omdat een aantal ruimten niet meetellen. Dit zijn het speellokaal, de gymzaal, het zwembad en gebouwdelen bekostigd uit andere dan overheidsmiddelen waarvoor geen (rijks)vergoeding is genoten. De **onderwijscapaciteit** volgens de huisvestingsverordening inclusief speellokaal is **5.150 m² bvo** (verschil met werkelijk bvo: 5.748 -/- 5.150 = 598 m²). Er is een ruime **normatieve overcapaciteit** in vergelijking met de ruimtebehoefte (verschil t.o.v. werkelijke m² nog groter dan t.o.v. onderwijscapaciteit). *Let wel, hierbij is nog geen rekening gehouden met de ruimte die residentiële leerlingen en het zorgaanbod vanuit RF.*

capaciteit School Lyndensteyn

onderwijscapaciteit	
- deel 1973	1.826 m2 BVO
- deel 1977	1.447 m2 BVO
- deel 1994	588 m2 BVO
subtotaal gebouwdelen t/m 1994	3.861 m2 BVO
- deel 2006	547 m2 BVO
- deel 2009	742 m2 BVO
subtotaal gebouwdelen 2006 en 2009	1.289 m2 BVO
totaal onderwijscapaciteit	5.150 m2 BVO
bewegingsonderwijs	
- gymzaal	358 m2 BVO
- zwembad	240 m2 BVO
totaal capaciteit bewegingsonderwijs	598 m2 BVO
totale capaciteit	5.748 m2 BVO

3. Vorm geven aan inhoud

3. Vorm geven aan inhoud

De visie op onderwijs geeft richting aan de visie op huisvesting en de kwantitatieve en kwalitatieve uitgangspunten voor de bouw. Voordat we ingaan op specifieke wensen en eisen (H4 en H5) benoemen we een aantal algemene projectkaders en ambities voor huisvesting aan de hand van de volgende thema's:

- Toekomstbestendigheid
- Leerlingprognoses en ruimtebehoefte
- Gefaseerde vernieuwbouw – keuze en aandachtspunten
- Duurzaamheid
- Karakter, sfeer en uitstraling in relatie tot visie (binnen en buiten)
- Facilitair (inrichting, ICT, beheer)
- Stedenbouwkundig (locatie, veiligheid, verkeer)

3.1 Toekomstbestendigheid

Kwaliteit van onderwijshuisvesting is één van de voorwaarden voor goed onderwijs. Een comfortabele, functionele omgeving levert een positieve bijdrage aan het leer- en werkproces, het gedrag en welbevinden van leerlingen en medewerkers. Er is sprake van een kwalitatief goed gebouw als de functionaliteit, techniek en beleving met elkaar in balans zijn. Het *Kwaliteitskader Huisvesting van Ruimte OK ('21, update '24)*, inclusief uitgangspunten van *Frisse Scholen*, beschrijft dit uitgebreid en uitstekend.

De nieuwbouw heeft een beoogde levensduur van **minimaal 50 jaar**. Met oog op investeringen en beoogde levenscyclus is een toekomstbestendig, duurzaam en flexibel gebouw nodig. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Optimale ontwikkeling van het kind centraal: deze onderwijsvoorziening bundelt expertise zodat een onderscheidende voorziening ontstaat waar de ontwikkeling van de leerlingen centraal staat;
- Voldoende m²: er is voldoende ruimte om de leerlingen te kunnen huisvesten;
- Functioneel (hoge onderwijskwaliteit): we houden rekening met eigentijdse eisen van onderwijs (o.a. doelgroep, programma, integratie zorg-onderwijs-opvang). Het gebouw sluit aan op het inhoudelijk concept en is geschikt voor diverse (onderwijs)activiteiten. Het biedt een goede werk-, leef- en leeromgeving en werkt ondersteunend voor de ontwikkeling van leerlingen;
- Duurzaam & gezond (hoge gebouwkwaliteit): we realiseren een fris, duurzaam en energiezuinig gebouw met een gezond binnenklimaat en gezonde exploitatie;
- Positie: de voorziening staat op de juiste plek, is goed ontsloten, bereikbaar en zichtbaar. Passend in de omgeving (dorp) en veilig (sociale en verkeersveiligheid);
- Passend voor nu én in de toekomst: huisvesting ondersteunt het onderwijs-concept nu én in de toekomst. Een toekomstig eenvoudig aanpasbaar gebouw

vraagt een gebouwconstructie die zo min mogelijk invloed heeft op de indeling (beperken dragende wanden en ruimtebepalende constructieve delen) en multifunctioneel te gebruiken ruimten;

- Toekomstige aanpassingen: het ontwerp is zodanig dat bij eventuele groei of krimp uitbreiding goed te realiseren is, verschuivingen te faciliteren zijn (uitwisselbaarheid ruimten) en eventuele leegstand met eenvoudige functionele aanpassingen (bv. extra entree) aan derden in gebruik kan worden gegeven;
- Eigenaarschap: een voorziening waar het kind centraal staat, iedereen trots op is en blij mee is, dat wordt gekoesterd en leidt tot succesvol gebruik en beheer;
- Betrokkenheid: de omgeving (ouders/verzorgenden en buurt/dorp) zijn betrokken bij de realisatie van de (vernieuwde) voorziening.

3.2 Leerlingprognoses en ruimtebehoefte

3.2.1 Ontwikkeling leerlingaantallen

Het aantal leerlingen bepaalt de ruimtebehoefte voor onderwijs. Voor het (V)SO zijn leerlingaantallen, gezien de specifieke doelgroep, regionale functie en ontwikkelingen rondom passend onderwijs, lastig te voorspellen. School Lyndensteyn is daarom ook niet meegenomen in de prognoses die de gemeente periodiek laat opstellen.

In het IHP is uitgegaan van 210-220 leerlingen (berekening o.b.v. 210). De school had op 1 feb. '24 **213 leerlingen**. Dit is exclusief de residentiële leerlingen (nu gemiddeld ca. 20 per jaar). We verwachten dat het uitgangspunt van 210-220 leerlingen als minimaal uitgangspunt nog steeds realistisch is. Flexibiliteit voor de locatie (toekomstige uitbreidbaarheid of interne aanpassing) is van belang om eventuele groei op te kunnen vangen voor school.

Voor dit PvE is voorslagnog **213 leerlingen** (excl. residentiële leerlingen) aangehouden.

Aantal lln. op 1/10	1/10										1/2	progn	o.b.v. 1/2		o.b.v. Prognose	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		voor MI-berek. (aantal groepen)		voor MI-berek. (aantal groepen)	
SO											15 gr.	15 gr.	15		15	
- Cat. 1 - laag	17	14	7	6	17	35	49	50	53	55	55	55	n=12	4,6	n=12	4,6
- Cat. 2 - midden	81	75	78	77	73	67	59	56	58	56	56	56	n=7	8,0	n=7	8,0
- Cat. 3 - hoog	37	40	37	31	29	30	24	20	20	18	18	18	n=7	2,6	n=7	2,6
subtotaal SO	135	129	122	114	119	132	132	126	131	129	129	129	10		11	
VSO											10 gr.	11 gr.				
- Cat. 1 - laag	14	16	16	13	17	18	13	12	14	42	22	22	n=12	3,5	n=12	1,8
- Cat. 2 - midden	43	42	42	45	45	40	39	39	39	32	40	40	n=7	4,6	n=7	5,7
- Cat. 3 - hoog	33	33	27	27	28	21	21	15	13	10	22	22	n=7	1,4	n=7	3,1
subtotaal VSO	90	91	85	85	90	79	73	66	66	84	84	84				
Totaal	225	220	207	199	209	211	205	192	197	213	213	213	25	24,7	26	25,8
Totaal telling	225	220	207	199	209	211	205	192	197	213	213					
Totaal prognose																

Bijzonderheden aantallen, prognoses en ruimtebehoefte op mytyl-/tyltylschool

- **Ontwikkelingen leerlingaantallen.**
 - Het aantal is de afgelopen jaren vrij stabiel. De invoering van het Passend Onderwijs (aug. '14) zorgde eerst voor een terugloop; meer leerlingen gingen naar het regulier onderwijs. Vanaf '18 is weer groei zichtbaar, mede doordat plaatsing binnen het regulier onderwijs voor de doelgroep niet overal slaagt;
 - SO Fryslân ziet nog steeds een toename van het leerlingaantal (grotendeels door het niet slagen van het passend onderwijs);
 - RF is per juli '24 bestuurlijk gefuseerd met Noorderbreedte en Thuiszorg Het Friese Land. Men is voornemens in Beetsterzwaag volledig naar een kind-/jeugdvoorziening (<18 jaar) over te gaan. Volwassenen revalideren hier nu ook, maar gaan dan naar Leeuwarden. We verwachten dat dit op termijn leidt tot een toename van ca. 20 leerlingen (regulier en residentieel);
- **Geïntegreerd werken onderwijs & zorg vraagt ruimte.**
 - De tellingen zijn exclusief zgn. **residentiële leerlingen** die tijdens het jaar revalideren en tijdelijk onderwijs volgen bij School Lyndensteyn (onderwijs-zorgarrangement). Zij blijven ingeschreven op hun eigen school. Het aantal en de verblijfsduur fluctueren per jaar en per leerling afhankelijk van de revalidatieduur. Het gaat om leerlingen met een zwaar (fysiek) trauma, die een rolstoel of bed nodig hebben (en dus meer ruimte);
 - De nauwe samenwerking tussen School Lyndensteyn en RF betekent het kunnen bieden van een zorgaanbod in/op de school. Daarom zijn er naast het eigen personeel ca. 30 medewerkers en 2 verpleegkundigen van RF werkzaam in het schoolgebouw;
- **Regelgeving huisvesting speciaal onderwijs (m.n. combi SO/VSO) niet actueel en passend.** Er zijn omissies in de modelverordening en bekostiging. Ook zou School Lyndensteyn – mede na raadpleging van de VNG/RuimteOk en een extern deskundige, 2x een vaste voet toegekend moeten krijgen (voor SO en VSO). Er is echter 1 toegekend;
- **Categorisering leerlingen en telgegevens DUO.**
 - De DUO-registratie en MI-bekostiging zijn gebaseerd op de februari-telling; de modelverordening onderwijshuisvesting op de lagere oktober-telling;
 - Het samenwerkingsverband bepaalt in welke categorie een leerling valt (1 laag, 2 midden, 3 hoog). Die indeling is basis voor de bekostiging (MI). Deze zegt vooral wat over de begeleidingsintensiteit van een leerling en de bekostiging; niet zozeer iets over de ruimtebehoefte (ook leerlingen in categorie 1 kunnen in een rolstoel zitten of bed liggen). Tegenwoordig worden leerlingen vanwege bezuinigingen minder snel in 2 of 3 ingedeeld;
 - Vroeger kregen leerlingen o.b.v. de categorie (LZ, MG, LG, etc.) een aantal m² toebedeeld. Nu geldt voor huisvesting dat (V)SO-leerlingen met lichamelijke of meervoudige handicap een toeslag in de ruimtebehoefte krijgen. Naast een vaste voet is er een basis en eventuele toeslag m² per leerling. Omdat

DUO geen aantallen lichamelijk en meervoudig gehandicapte leerlingen registreert in de telgegevens, moeten schoolbestuur en gemeente dat in overleg onderling bepalen.

Ruimtebehoefte in m ² bvo per leerling	SO	VSO
Basis	8,8	12,2
Toeslag meervoudig/lichamelijk gehandicapt	5	3,3

Berekening normatieve ruimtebehoefte voor onderwijs

De m² voor het onderwijs zijn genormeerd. De normatieve ruimtebehoefte wordt berekend op basis van de onderwijshuisvestingsverordening van de gemeente Opsterland. Er is een normatieve ruimtebehoefteberekening gemaakt voor diverse scenario's uitgaande van 213 leerlingen (exclusief residentiële leerlingen). De scenario's verschillen op de volgende onderdelen:

- Het aantal leerlingen en de bepaling van het aantal met een lichamelijke of meervoudige handicap (voor opslag m²);
- Het wel of niet opnemen van de gebouwdelen uit 2006 en 2009 in de ruimtebehoefteberekening en noodzakelijke ingrepen aan deze delen;
- Het hanteren van een opslag in m² voor alle leerlingen of alleen voor leerlingen met een lichamelijke of meervoudige handicap;
- Het toepassen van 1x of 2x een vaste voet.

In oktober '24 is met de gemeente afgesproken uit te gaan van het volgende (nb. overzicht is excl. bewegingsonderwijs):

Ruimtebehoefteberekening (totaal rekenkundig afgerond)	norm m2	aantal	RBH m2 bvo
Vaste voet	370	1	370
Per leerling:			
- SO	8,8		0
- SO met toeslag voor lichamelijk/meervoudig gehandicapt*	13,8	129	1.780
- VSO	12,2		0
- VSO met toeslag voor lichamelijk/meervoudig gehandicapt*	15,5	84	1.302
Totaal		213	3.452
- toeslag speellokaal	90	1	90
Totaal incl. speellokaal			3.542

3.2.2 Bewegingsonderwijs

Het SO heeft recht op een **speellokaal** als er leerlingen jonger dan 6 jaar zijn en medegebruik van een speellokaal of lokaal bewegingsonderwijs binnen een afstand van 300m hemelsbreed van de school gelegen onmogelijk is. Is verwijzing mogelijk dan moet worden uitgegaan van 45 minuten spelen per dag per groep.

De onderwijshuisvestingsverordening (OHV) geeft geen recht op “eigen” **gymlokalen**. Bewegingsonderwijs kan ook in omliggende accommodaties. Aanspraak op een eigen gymlokaal ontstaat als het onmogelijk is gebruik te maken van één of meer lokalen bewegingsonderwijs of van binnen een redelijke termijn beschikbaar komende lokalen bewegingsonderwijs voor ten minste 10 groepen speciaal onderwijs binnen 1 km gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg. Voor het voortgezet onderwijs geldt een afstand van 2 km. Is de school eigenaar van het gymlokaal, dan ontvangt zij jaarlijks van de gemeente een bedrag voor de instandhouding van het lokaal. Zij kan daarnaast aanpassingen en het zgn. groot onderhoud bij de gemeente aanvragen.

Een **bad voor bewegingstherapie** wordt in de OHV aangemerkt als een huisvestingsvoorziening als het verbonden is aan een school voor LG of MG. Gelet op de typering van School Lyndensteyn kan de school hierop aanspraak maken. De oppervlakte van het bad is niet genormeerd. Aangesloten zou kunnen worden op het aantal m², zoals de werkgroep Londo dat voorstelde (240). Voor de instandhouding kan de school volgens het Besluit bekostiging WEC een rijksvergoeding aanvragen.

Berekening normatieve ruimtebehoefte voor bewegingsonderwijs

Voor (V)SO bepaalt het aantal gymgroepen het aantal klokuren gymnastiek. Ook dit is lastig berekenen vanwege de telgegevens (aantallen, categorisering).

- **Capaciteit 1 gymzaal:** 26 klokuren;
- **Nodig:** min. ca. 45 klokuren (bij ca. 210 leerlingen, 4-/5-jarigen in speellokaal).

Het IHP gaat uit van **1 gymzaal**. Qua leerlingaantal en benodigde klokuren is dit een punt van aandacht, mede met oog op de overstap naar een semi-continuooster. Hoewel 1 gymzaal qua klokuren ontoereikend is, is het bewegingsonderwijs tot op heden binnen het schoolrooster met passen en meten ‘ingepast’ in het speellokaal, de gymzaal en het zwembad (mede door personeelstekort). Bij aanpassing van het schoolrooster in ‘25/26 is mogelijk nog aanvullende ruimte nodig. Bij RF zijn **opties voor medegebruik van sportvoorzieningen** als alternatief voor een 2^e extra gymzaal. Nu is er in 2 zaaldelen op vier ochtenden ruimte (behalve als er symposia zijn). Het is een back-up voor school, maar verre van ideaal. De voorziening is voor de doelgroep op een behoorlijke loopafstand en je moet door de centrale hal en kantine van RF. Niet alle leerlingen kunnen zelfstandig c.q. zonder begeleiding naar de gymzaal. Ook kost dit sommigen extra veel tijd. Akoestiek en belijning zijn voor de doelgroep niet passend. Ook is het praktisch onhandig omdat school specifiek materiaal voor de doelgroep heeft, wat bij RF niet beschikbaar is. Gymmen bij RF vraagt organisatorisch ook meer personele capaciteit qua begeleiding.

Met oog op bovenstaande, de beschikbare ruimte op de kavel en de financiën hebben gemeente en schoolbestuur gekozen voor 1 gymzaal.

3.3 Plannen IHP – gefaseerde vernieuwbouw in 2022-2027

School Lyndensteyn staat met gefaseerde vernieuwbouw in het IHP. Dit als alternatief voor vervangende nieuwbouw. Het gebouw (c.q. aan te pakken gebouwdelen) moeten weer flink wat jaren vooruit kunnen. In het IHP stond dit op 40 jaar; inmiddels is het volgens de financiële verordening van de gemeente op **50 jaar** gesteld.

Waarom keuze voor vernieuwbouw?

In ‘20-’22 zijn diverse scenario’s verkend: vervangende nieuwbouw, renovatie en vernieuwbouw. Naast ruimtelijke en functionele optimalisatie is gekeken naar de levensduur van het gebouw casco, onderhouds- en renovatiekosten, verduurzaming (i.r.t. gemeentelijke en landelijke ambities), verbeteren van energieverbruik en gebouw-exploitatie en optimalisatie van het binnenklimaat. Voor het haalbaarheidsonderzoek zijn globaal ruimtelijke en functionele aanpassingen verkend en met een architect vertaald in huisvestingsmodellen (studie). Ook zijn technische aanpassingen (incl. optimalisatie binnenklimaat en verduurzaming) geïnventariseerd en is een business-case van de scenario’s uitgewerkt. Vanwege de locatie gebondenheid (koppeling RF), de beperkte terreinruimte op de huidige locatie, complexiteit qua tijdelijke huisvesting voor de doelgroep leerlingen, behoud van volume en m² alsook de hoge boekwaarden, is gekozen voor **vernieuwbouw**. Dit is zo ook in het IHP opgenomen.

Scenariokeuze m² en financiën

Met de gemeente zijn afspraken gemaakt over de m² en normvergoeding.

- Er wordt enkel 1x een vaste voet toegepast; wel wordt voor alle leerlingen de opslag toegepast. Dit doet recht aan de ruimte en voorzieningen die de doelgroep nodig heeft en houdt beter rekening met extra benodigde m² voor leerlingen met een lichamelijke of meervoudige handicap, de (toenemende aantallen) residentiele leerlingen en de geïntegreerde zorg vanuit RF in school;
- De niet afgeschreven gebouwdelen uit 2006/2009 krijgen geen volledige normvergoeding; hier worden enkel noodzakelijke aanpassingen gedaan. Dit om ervoor te zorgen dat het gehele gebouw in één keer kan worden aangepakt, het gewenste PvE in lijn met de onderwijskundige visie kan worden gerealiseerd en we beter aan de voorwaarden voor de maximale Dumava-subsidie kunnen voldoen. Een compacter proces zorgt ook voor minder overlast, is voordeliger er praktisch en technisch beter te organiseren. SO Fryslân heeft bepleit deze gebouwdelen volledig mee te nemen om weer 50 jaar vooruit te kunnen. De gemeente heeft aangegeven dat hiervoor geen financiële middelen beschikbaar zijn. Er worden bij de raad enkel aanvullende middelen gevraagd voor minimaal noodzakelijke aanpassingen. In het ontwerpproces maken we inzichtelijk wat de consequenties zijn qua onderhoud en vervangingsinvestering, aangezien deze gebouwdelen dan waarschijnlijk nog niet 50 jaar vooruit kunnen.

NUTS en netcongestie

School Lyndensteyn heeft geen eigen aansluiting; dit loopt via de grootverbruik-aansluiting van RF). Zoals het nu lijkt kan een oplossing worden gevonden zonder een nieuwe aansluiting voor de school (een nieuwe aansluiting zouden we nu niet krijgen i.v.m. netcongestie). Dan moet er binnen de aanwezige capaciteit extra vermogen aangevraagd worden én moeten er tussenmeters worden geplaatst.

Planuitwerking, normvergoeding en subsidie

In het IHP zijn concessies gedaan omwille van de haalbaarheid van het totale IHP. Als blijkt dat met een realistisch plan met het beschikbare budget niet aan de huidige, minimaal wettelijke verplichtingen kan worden voldaan (bv. BENG), gaan SO Fryslân en gemeente met elkaar in gesprek over het plan en budget.

- Budget voor vernieuwbouw is o.b.v. genormeerde en afgeschreven m², dus niet o.b.v. het totale gebouw. In het IHP zijn de m² onderwijscapaciteit uit 2006 en 2009 in mindering gebracht, omdat die gebouwdelen nog niet zijn afgeschreven;
- Bij de ruimtebehoefteberekening is niet rekening gehouden met inpasmarges als opslag i.v.m. ontwerpbeperkingen in een bestaande situatie;
- Ontvangen maximale Dumava-subsidie (integraal maatwerkadvies) vereist dat het gehele gebouw een bepaald kwalitatief eindniveau behaalt;
- Budget voor vernieuwbouw is o.b.v. normbedragen VNG o.b.v. huidige eisen en BENG. Deze liggen lager dan de geadviseerde normbedragen van het Kwaliteitskader Huisvesting van RuimteOk (april '24). Nuancering is dat we te maken hebben met vernieuwbouw en normering uitgaat van nieuwbouw;
- Levensduur is verlengd naar 50 jaar;
- Budget voor gymzaal is o.b.v. VNG-normbedrag per m² huidige gymzaal i.p.v. VNG-norm voor een nieuwe inpandige gymzaal;
- We trachten de uitvoering met een slimme fasering in een zo kort mogelijke periode uit te voeren. Dit om overlast voor team en leerlingen te beperken, om kosten te beperken en prijsindexering te voorkomen;
- We streven naar een verdere gebouw- en exploitatieoptimalisatie m.b.v. de Dumava-subsidie en een eigen bijdrage van SO Fryslân (uit onderhoud- en exploitatievoordeel).

Masterplan

Om te komen tot een goed masterplan zijn in een aantal team- en klankbordgroep-bijeenkomsten diverse huisvestingsmodellen uitgewerkt aansluitend bij de visie van school. Dit in samenwerking met Dick de Jong Interieurarchitect. Model 11 is gekozen als voorkeursmodel, omdat deze het beste tegemoet komt aan de onderwijskundige visie en de meeste voordelen heeft.

VOORKEURSMODEL

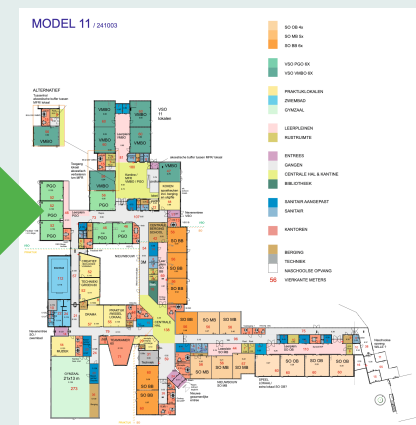
Belangrijke plussen zijn o.a.:

- SO en VSO eigen gezicht/identiteit, met behoud van verbinding tussen beiden;
- SO en VSO beiden een centraal hart in eigen zone; het gehele gebouw heeft ook een duidelijk centraal hart;
- SO is minder versnipperd, ruimten liggen beter bij elkaar. Er is een logische doorgaande lijn naar de VSO;
- Ruimten voor VSO zijn logisch geclusterd en zijn logisch gepositioneerd t.o.v. de praktijkruimten;
- Behoud van de goede en meest logische aansluiting met RF;
- Goede mogelijkheden voor meer transparantie, zichtlijnen en verbinding (m.n. door verplaatsing gymzaal);
- Algemene voorzieningen voor team kunnen beter een centrale plek krijgen;
- Praktijkvoorzieningen zijn logischer gepositioneerd + beter toegankelijk voor SO & VSO;
- De routing is beter en logischer en zorgt voor minder 'overlast';
- Creëert ruimte voor leer-/werkpleinen, rust en andersoortige ruimten nodig i.r.t. visie;
- Halen en brengen (in- en uitgaan) is goed gepositioneerd.
- Een betere indeling van de kantoren;
- Het ruimer maken van de centrale hal, zodat er meer zicht is op het VSO-deel en de verbinding in het gebouw tussen SO en VSO beter is;
- Verbeteren van specifieke voorzieningen (zoals bergingen, sanitair, ruistruimten);
- Een prominente plek voor de bibliotheek;
- Een betere indeling van de leerpleinen voor de SO-bovenbouw/profiel 5/6/7 en het VSO;
- Een aangepaste indeling/positionering van de gymzaal, waardoor we binnen het bestaande bestemmingsplan kunnen blijven;
- Bijkomend voordeel: fasering in uitvoering eenvoudiger + minder tijdelijke huisvesting.

Huidige situatie

Model 11 (3/10/24)

Zie **bijlage** voor groot formaat afbeeldingen.

3.4 Duurzaamheid – bouwen voor de toekomst

We investeren in de toekomst van onze leerlingen. Daarom streven we naar toekomstbestendige huisvesting van hoge kwaliteit. Een fris, duurzaam, eigentijds en energiezuinig gebouw met een gezond binnenklimaat. Dit heeft een positief effect op het gedrag, welbevinden, leerprocessen en het buitenklimaat.

Belangrijke speerpunten voor dit PvE zijn:

- **Duurzaamheidskaders.**
 - We hebben aandacht voor **energietransitie** (verandering van huidig fossiele brandstoffen naar duurzame energie), **klimaatadaptatie** (aanpassing aan het veranderende klimaat om goed voorbereid te zijn op extreem weer), **biodiversiteit** (alle planten, dieren, micro-organismen en hun omgeving) en **circulair gedachtegoed** (gebruik van milieuvriendelijke materialen en hergebruik van materialen);
 - Voldoen aan uitgangspunten van Ruimte OK, Kwaliteitskader Huisvesting (onderwijs), Programma van Eisen 'Frisse scholen', BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) en aardgasvrij (all-electric) is de ondergrens. Er wordt onderzocht in hoeverre ENG haalbaar is;
- **Gezonde exploitatie.** Minimaliseren van energieverbruik, duurzame energiebronnen, minimaliseren van onderhoudskosten;
- **TCO:** ingrepen in gebouwen/voorzieningen gebeuren vanuit een integrale blik waarbij de 'Total Cost of Ownership' als uitgangspunt wordt genomen (zakelijke levensloop van een gebouw en duurzaamheid);
- **Spijtvrij:** we denken bewust na over maatregelen die niet nadelig zijn voor de langere termijn.

Specifieke technische eisen zijn in het **technisch PvE** nader uitgewerkt.

3.5 Buitenruimte en vergroenen van pleinen

We streven naar multifunctioneel gebruik van speelterreinen, duurzame mobiliteit en positieve gezondheid met aandacht voor beweging en een gezonde leefstijl. Bouwplannen en verduurzaming bieden kansen om ook de buitenruimte aan te passen aan de huidige eisen. De functie van de buitenruimte verandert. Buitenlessen, bewegen, bewegend leren en groenbeleving maken steeds vaker onderdeel uit van het onderwijsprogramma. Scholen zetten waar mogelijk meer in op groene pleinen waar leerlingen kunnen rennen, ravotten, ervaren, proberen, vallen en weer opstaan en vooral veel plezier beleven aan spelen en meer bewegen. Daarmee is de buitenruimte een verlengstuk van de binnenruimte. Groen en biodiversiteit levert op deze manier ook een bijdrage aan het leren en ontwikkelen.

Waarom?

- Een groen schoolplein ondersteunt de gezonde ontwikkeling van kinderen.
- Een groen schoolplein draagt bij aan de kennis over en band met de natuur.
- Een groen schoolplein draagt bij aan een betere kwaliteit van het onderwijs.
- Een groen schoolplein bevordert klimaatbestendigheid van de gebouwde omgeving.
- Een groen schoolplein bevordert de biodiversiteit.

Deze voorzieningen zijn er niet alleen voor de leerlingen. De pleinen in de gemeente Opsterland hebben het liefst zoveel mogelijk ook een openbaar karakter, waardoor kinderen uit de buurt er eventueel ook gebruik van kunnen maken buiten schooltijd.

De buitenruimte biedt voor het praktijkonderwijs ook kansen en mogelijkheden om groen-/techniekonderwijs vorm te geven.

3.6 Karakter, sfeer en uitstraling huisvesting in relatie tot visie

Onderwijsvisie en de beloftes die je daarbinnen doet moet je zien, voelen en 'proeven' binnen de voorziening, zowel in het gebouw als de buitenomgeving. In relatie tot de visie zijn voor School Lyndensteyn een aantal ambities benoemd.

- **Perspectief.** De voorziening biedt letterlijk en figuurlijk perspectief. Het biedt een variëteit aan mogelijkheden en zicht op die mogelijkheden. Het nodigt uit tot het verkennen van interesses en talenten en de ontwikkeling van talenten;
- **Ruimte, structuur en geborgenheid.** Het gebouw geeft binnen en buiten een gevoel van ruimte. Dat zien we terug in passend gebruik van licht, transparantie, zichtlijnen en kleuren, benutten van hoogte, verbinding binnen en buiten, gevarieerde werk-/leer-/speelruimte, buitenruimte met veel natuurlijk groen die ook leerruimte is en een opgeruimd gebouw. Structuur zien we vooral in een georganiseerd, herkenbaar dagritme en onderwijsprogramma;
- **Hele gebouw als leeromgeving.** Er is zo weinig mogelijk 'loze circulatieruimte' (gangen). Alle ruimten zijn geschikt voor werken, leren of verblijven;
- **Flexibel en multifunctioneel.** Het gebouw is flexibel qua opzet en beschikt over ruimten die door iedereen gebruikt kunnen worden, voorzien van een goede ICT-infrastructuur en flexibel en multifunctioneel meubilair;
- **Kind centraal, schaal & maat afgestemd op doelgroep.** De leeromgeving is afgestemd op individuen en biedt ruimte voor verschillende leerbehoeften en ambities. Er is een variëteit aan ruimten (groot- klein, rustig-reuring, open-afsluitbaar, transparant-afgeschermd, gemengd-gescheiden, etc.) en daarmee keuzemogelijkheden qua leer- en ontmoetingsplek. Daarmee komen we ook tegemoet aan variatie in behoefte aan geborgenheid en zelfstandigheid;

Het gebouw houdt rekening met de belevingswereld en ontwikkelingsfase van het kind (gebouw van de leerlingen). Er is een nadrukkelijk verschil in SO (4-12 jaar en VSO (12-18 jaar);

- **Betekenisvol, ervarings-/praktijkgericht en innovatief.**

- **Activerend en inspirerend.** Het is een uitdagende, eigentijdse omgeving die je nieuwsgierig maakt en uitnodigt om tot ontwikkeling te komen en te ontdekken. Het is voorzien van diverse moderne (praktijk)ruimten. Er is altijd iets te kiezen, maar we gaan wel voor kwaliteit (*'beter een goed loket, dan een slechte winkel'*);
- **Ruimte voor talenten.** Er is ruimte voor ontdekken, onderzoeken, ondernemen en creativiteit (kunst & cultuur, muziek, tekenen, handvaardigheid, wetenschap & techniek, natuureducatie, ICT/ programmeren, etc.). Ruimten zijn flexibel in te richten voor verschillende programma's en thema's (dit heeft ook te maken met voldoende wandruimte, expositie-plekken, werkplekken, etc.);

- **Ontmoeting en betrokkenheid.** De school kenmerkt zich als gezamenlijke ontwikkel- en ontmoetingsplek.

- **Gastvrij.** Iedereen is welkom. Het gebouw biedt een fijne en leuke leer- en werkplek, waar je je lekker voelt. Het is open, fris en sprankelend. Een gemoedelijke, speelse, avontuurlijke, natuurlijke omgeving. Je voelt je als 'bezoeker' welkom en weet waar je bent. Het is een lichte, ruimtelijke en overzichtelijke omgeving, met een uitnodigende buitenruimte, sfeervolle en herkenbare entree en een duidelijke routing. Het gebouw is inclusief, letterlijk en figuurlijk laagdrempelig;
- **Verbinding.** Met elkaar, van elkaar en door elkaar leren (in de klas, multidisciplinair of in het werkveld). Elkaar kunnen zien en ontmoeten en kunnen samenwerken is belangrijk. Dat zie je in situering, zichtlijnen, gezamenlijke ruimten en verspreide en gevarieerde ontmoetingsplekken. Het gebouw heeft een transparante structuur. Het gebouw maakt groepsdoorbrekend/ vakoverstijgend werken mogelijk;
- **Centraal hart.** Gekoppeld aan de hoofdentree is het centrale hart waar specifieke zones omheen zijn gesitueerd;
- **Trefpunten.** Er zijn verspreid door het gebouw gevarieerde trefpunten (koffiecorners, ontmoetingspleintjes);

- **Eenheid en eigenheid in balans, kleinschaligheid en persoonlijke aandacht.**

- **Nabijheid.** Er zijn diverse zones (SO, VSO-PGO en VSO-VMBO). Deze zijn niet vormgegeven als één massale ruimte, maar als ruimten in elkaars nabijheid. Het straalt zo de kracht van kleinschaligheid en persoonlijke aandacht uit;
- **Eigenheid, herkenbaarheid & samenhang.** De verbinding SO en VSO is belangrijk, maar beiden hebben een 'eigen gezicht' en omgeving. Eigen zones, die onderling verbonden zijn en elkaars voorzieningen kunnen gebruiken. Ze markeren ook de stap van 'basisschool' naar 'middelbare

school'. Desondanks blijft de school als geheel herkenbaar. Er is samenhang in interieur en exterieur. Specifieke zones zijn herkenbaar.

- o SO en VSO hebben elk specifieke voorzieningen. Letterlijk en figuurlijk op maat voor de doelgroep om een sociaal/fysiek veilige leeromgeving te creëren én een passende omgeving. Het programma verschilt en er is een andere focus op bijvoorbeeld zelfredzaamheid en zelfstandigheid. Er zijn daarom ook gescheiden voorzieningen (groot en klein kunnen niet 'door elkaar' gehuisvest);
- o SO en VSO hebben o.a. eigen speel-/leerpleinen (binnen en buiten) en een eigen inrichting (meubels, materialen, sanitair, sfeer/uitstraling) die is afgestemd op de leeftijdsgroep. Het VSO heeft praktijklokalen en een eigen kantine die daarbij aansluit;
- o Binnen de SO-zone is aandacht voor de verschillende behoeften van de leerlingen en profielen, maar het straalt uit dat je naar 'een school' gaat (in plaats van een 'speciale school');

- **Omgeving geïntegreerd.**

- **Binnen en buiten verbonden.** Het gebouw heeft een natuurlijke en zichtbare verbinding tussen binnen en buiten. De buitenruimte is ook leerruimte. Alle onderwijsgroepen hebben toegang naar buiten vanuit de groepsruimte. Ook zijn er eenvoudige 'buitenlokalen' voor SO, PGO en VMBO (afgedekte plek, voorzien van stroom/data en geschikt voor instructie en presentaties);
- **Uitdagende, groene buitenruimte.** Er is een uitdagend plein voor alle leeftijden, in het teken van gevarieerd spelen (combinatie plein, groen en natuurlijk spelen, ontdekken, spel en beweging). Zie verder hoofdstuk 5;
- **Passend in/bij omgeving.** Qua uitstraling is aan de buitenkant al zichtbaar wat er binnen gebeurt. Het karakter van School Lyndensteyn is herkenbaar. Het gebouw ligt wat verscholen in de mooie, groene en bosrijke omgeving. Het moet hierin passen, maar ook het innovatieve, moderne en bijzondere karakter mag opvallen (*'parel in de oester'*). Niet te 'statig of stoffig';

- **Goed binnenklimaat.** Het gebouw heeft een goed (binnen)klimaat, biedt genoeg daglicht op veel plekken, is fris (ramen kunnen open), geeft geen tochtproblemen en heeft een goede akoestiek, is niet alleen centraal aangestuurd maar ook per ruimte te regelen (licht, temperatuur, zonwering). Ook wordt rekening gehouden met inzichten voortkomend uit Covid-19 (ventilatie, CO²-meters);

- **Duurzaam.** Het gebouw is gebouwd met duurzame materialen, onderhoudsvriendelijk en goed schoon te houden. Duurzaamheid mag qua materialen en energieverbruik ook zichtbaar zijn in het gebouw (bv. energieverbruik in beeld brengen met meters), mits het bijdraagt aan de bewustwording en 'werkbaar' is;

- **Verskil in leren, werken, bewegen en ontspannen.** Inrichtingselementen zorgen voor verschil in karakter en sfeer. De school is zo ingericht dat leerlingen de gelegenheid krijgen te bewegen. Sport en bewegen komt binnen en buiten naar voren. Huisvesting biedt mogelijkheden voor instructie en begeleiding op

maat (in diverse vormen, op diverse plekken), coöperatieve werkvormen en zelfstandig werken. Er zijn aantrekkelijke, gevarieerde leer-/werkplekken;

- **Leesonderwijs centraal.** De bibliotheek is uitnodigend en zichtbaar;
- **Innovatief (ICT/apparatuur).** Qua communicatie alsook qua ondersteuning in het onderwijs en therapie (didactische leermiddelen en toepassingen).

Deze uitgangspunten zijn verder geconcretiseerd in het Technisch PvE. In **bijlage 2** zijn een aantal aansprekende sfeerbeelden (moodboard) opgenomen.

3.7 Facilitair (inrichting, ICT en beheer)

Ook facilitaire voorzieningen (denk aan inrichting, ICT-voorzieningen, beheer) dragen bij aan de mogelijkheden om het inhoudelijk concept zo goed mogelijk vorm te geven. Hiervoor zijn de volgende aandachtspunten benoemd:

- **Meubilair** (vervanging van leerlingsets staat gepland):
 - **Flexibel/verstelbaar meubilair** (voor diverse werkvormen op diverse plekken: individueel/groepen, in groepsruimte/leerplein, verrijdbaar, diverse hoogte-/zit-/werkhoudingen, makkelijk te stapelen/op te ruimen/verplaatsen, passend bij doelgroep, multifunctioneel inzetbaar voor SO-VSO);
 - **Inrichting praktijkruimten op bruikbaarheid VSO en SO.** Kijken naar hoog/laag meubilair zodat ook SO hiervan af en toe gebruik kan maken;
 - **Eenheid in meubilair en inrichting** (bv. qua stijl, gelijke hoogte leerlingtafels). SO en VSO hebben op onderdelen een eigen uitstraling, waardoor er ook afwijkende middelen en materialen zijn);
 - **Combinaties van losse kastenwanden in groepsruimten en bergingen (verschil per SO/PGO/VMBO).** Kastenwanden hebben solide deurensysteem op één wand. Oplaadplek voor tablets/ICT en medicijnkast(en) zijn zoveel mogelijk verwerkt in de kastenwanden;
 - **Een uniform ophangstelsel** (bv. magneetplaten/rails) voor het ophangen van leermiddelen, thema's knutsels en werkjes;
- **Pantryblok.** Elke groepsruimte heeft een (inbouw)aanrechtblok op volwassenen-hoogte. Bij voorkeur achter in de groepsruimte. Voor de onderbouw is er ook een verlaagd blokje. Deze zijn ook voor rolstoelers te gebruiken;
- **ICT.**
 - Draadloze voorzieningen (in hele gebouw), goed en snelwerkend netwerk;
 - Vaste smartboards/tv-schermen;
 - Afsluitbare plek voor laadkar ICT-voorzieningen (tablets/computers, kan centraal of in groepsruimte, weggewerkt in kastenwand/berging);
 - Laadpunten VMBO/PGO: voorziening voor aansluiten van laptop op leerlingenplek (nu hangende stroomcontactpunten vanuit plafond, voorziening moet blijven). In VMBO werken alle leerlingen met laptops, in het PGO alleen de leerlingen die dit nodig hebben;

- **Integraal (rolstoel)toegankelijk.** Het gebouw is toegankelijk voor iedereen, ook voor mindervaliden. Allerlei verdragen en wettelijke eisen zijn hiervoor opgesteld (zie ook tPvE). Hiermee wordt rekening gehouden bij de vernieuwbouw. Een aantal concrete eisen zijn:
 - Alle entrees op maaiveldniveau toegankelijk en er zijn geen drempels;
 - De gangen zijn voldoende breed voor mindervaliden (passeren rolstoelen en bedden) en obstakelvrij. Er is voldoende parkeer-/stallingsruimte voor fietsen, karren, rolstoelen en andere hulpmiddelen;
 - Deuren zijn voor jong en oud makkelijk zelfstandig te openen;
- **Routing.**
 - De routing, inclusief entree, in het gebouw is voor alle leeftijden duidelijk;
 - Looproutes leiden tot zo min mogelijk verstoring/afleiding (niet over leerpleinen, routing VSO naar praktijkruimten niet via SO);
 - Binnendoor verbinding tussen school en RF, nabij het SO;
 - Er is een logische route naar (en entree) nabij de manege;
 - Routes zijn zo kort mogelijk (meer verbinding, meer functionele leertijd);
- Benodigde installaties/systemen zijn zoveel mogelijk in de bouw 'weggewerkt';
- Veiligheid en (toe)zicht (zicht op entree en bezoekers, afsluitbaarheid);
- Qua toegang en beheer hebben de school en sportvoorzieningen (gymzaal en zwembad) een eigen entree. Ook de MFR (multifunctionele ruimte, kantine en scholingsruimte) is apart toegankelijk. Zo zijn deze gebouwdelen afsluitbaar te maken en los van elkaar te gebruiken (bv. avondgebruik sport);
- Garderobes geven een rustig, opgeruimd beeld;
- Goede aansluiting binnen en buiten (pauzes/pleingebruik, halen/brengen, logistiek, zo min mogelijk verstorend);
- Keuzes qua materialisering zijn ook afgestemd op schoonmaak en onderhoud (functioneel, mooi, makkelijk schoon te maken en te houden);
- Verlichting en temperatuur zijn per ruimte regelbaar.

3.8 Stedenbouwkundig (locatie, veiligheid, verkeer)

School Lyndensteyn ligt in de bosrijke omgeving van Beetsterzwaag, dichtbij de A7. Direct naast de school en met de gang verbonden ligt het gebouw van Revalidatie Friesland. Achter de school liggen de manege (waar leerlingen kunnen paardrijden als onderdeel van hun therapie) en de Ronald McDonaldhoeve. Naast de manege is het gebouw van OIM (orthopedie) waar leerlingen aangepaste schoenen en spalken kunnen krijgen.

Het bouwvlak is ca. 7.600 m², het totale bestemmingsvlak maatschappelijk ca. 12.950 m² (dat is incl. de toerit vanaf de hoofdweg van ca. 180 m²). Het bestemmingsplan geeft maximaal 5m of 12m hoogte aan; een maximaal bebouwingspercentage is niet aangegeven. De huidige bebouwing is (excl. bergingen en kassen) ca. 5.760 m² bvo.

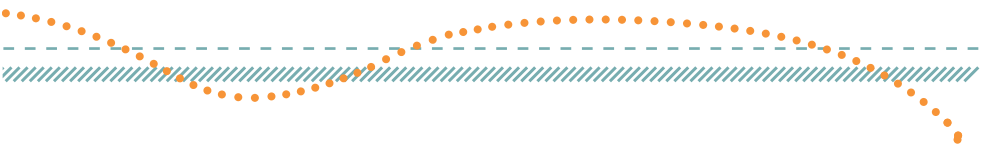
Bouwlagen en bouwvlak

Voor School Lyndensteyn is samenwerking en verbinding tussen leerlingen en medewerkers, veiligheid (mede i.r.t. doelgroep), fysieke zichtbaarheid, de verbinding binnen/buiten en voldoende buitenspeelruimte belangrijk. Er is behoefte aan hoogte, licht en een ruimtelijke beleving in het gebouw. **1 bouwlaag** is in basis het uitgangspunt (situering op een verdieping is eventueel wel bespreekbaar voor het VMBO).

Belangrijke aandachtspunten

- **Uitdagende en inspirerende omgeving passend bij de visie van school;**
- **Ruimtelijke samenhang/verbinding:** Gebouw en terrein passen bij en in de omgeving;
- **Verkeersveiligheid en bereikbaarheid:**
 - Goede verkeerscirculatie en routing, goed en veilig bereikbaar:
 - o Logische en veilige routing voor halen en brengen (evt. shared space);
 - o Zo veel mogelijk scheiding van snel en langzaam verkeer. Goede afscherming schoolplein en doorgaande weg;
 - o Veilige taxi-, loop- en fietsroute (zo min mogelijk oversteken);
 - Voldoende stallings-/parkeerruimte voor fietsen (leerlingen, personeel en bezoekers) en auto's (personeel en bezoekers);
- **Sociale veiligheid rondom:**
 - Leerlingen en medewerkers moeten zich veilig voelen in en om het gebouw. Ook als het buiten donker is;
 - De omgeving en activiteiten daarin passen bij de beleefwereld en ontwikkel-fase van leerlingen (veiligheid en geborgenheid);
 - Voorkomen van 'onzichtbare' hangplekken voor jeugd en zorgen voor voldoende verlichting van het buitenterrein.

4. Ruimtelijk & functioneel PvE - gebouw

4. Ruimtelijk en functioneel PvE - gebouw

Het ruimtelijk en functioneel PvE is de basis voor de architect en ontwerpende partijen en een document waaraan het ontwerp in diverse fasen van het bouwproces wordt getoetst. We bespreken in dit hoofdstuk alle benodigde ruimten in relatie tot de activiteiten en onderlinge relaties. Aan het einde vatten we de ruimtebehoefte samen in een ruimtetabel en er is een relatieschema opgenomen.

School Lyndensteyn kent een logische ordening in het gebouw, met een aantal verschillende domeinen die door een 'centraal hart' zijn verbonden:

- Zone SO (onderbouw, profiel 3/4 (ca. ZML) en 5/6/7 (ca. regulier);
- Zone VSO-PGO (onder-, midden- en bovenbouw);
- Zone VSO-VMBO;
- Voorzieningen bewegen (gymzaal, zwembad, speellokaal, muziek), liefst zoveel mogelijk geclusterd, centraal en toegankelijk zonder verstoring van leerpleinen;
- Praktijkvoorzieningen (praktijklokalen), liefst zoveel mogelijk geclusterd en nabij VSO. Liefst ook centraal zodat SO er ook makkelijk gebruik van kan maken.

4.1 School Lyndensteyn – algemene ruimten

4.1.1 Entree en gangzones

De entrees organiseren we zo efficiënt en overzichtelijk mogelijk. Niet onnodig veel, maar wel voldoende c.q. zodanig gesitueerd dat het gebouw voor iedereen goed en veilig toegankelijk is en niet leidt tot lange doorlooproutes en verstoringen.

- Entrees zijn logisch verbonden met het plein, de groepsruimten voor de leerlingen en de plek van aankomst en vertrek (taxi's, parkeerplek en fietsenstalling). De kleinste leerlingen kunnen snel en gemakkelijk naar buiten om te spelen en het sanitair is makkelijk te bereiken;
- Entrees fungeren als tochtportaal, 'doorgangsruijnte' en nooduitgang;
- De routing naar onderwijsruimten is simpel te doorlopen;
- Entrees zijn duidelijk herkenbaar en geven een veilig en welkom gevoel (bv. met duidelijke bewegwijzering en presentatie van werkjes in de ontvangstruijnte);
- Hoofdentree en bezoekersstromen verstoren zo min mogelijk het onderwijs.

Hoofd- en nevenentree

De **hoofdentree** is voor bezoekers, leveranciers, personeel en leerlingen en komt uit in het centrale hart. Deze geeft smoel aan het gebouw, is herkenbaar als toegang en laat zien dat iedereen welkom is. Er zijn ook **nevenentrees**:

- SO-onderbouwleerlingen worden door enkele ouders of chauffeurs bij de school gebracht en opgehaald (via groepsruimte). De overige gaan via de hoofdentree;

- VSO-PGO en VMBO gaan via de nevenentree (bij manage, ca. 20%) en hoofdentree. Dat vraagt dat ze binnen een duidelijke eigen 'ingang' (gezicht) hebben;
- Er is een verbinding met RF (binnendoor). De SO-zone is nabij RF omdat de jongere leerlingen het meeste therapie/begeleiding hebben;
- Er is een doorgang naar de manege (buitendoor). Deze nevenentree is te gebruiken zonder leerpleinen te hoeven doorkruisen;
- Gymzaal en zwembad hebben ook een aparte nevenentree. De MFR ook.

4.1.2 Centrale hal/ontmoetingsruimte

Via de hoofdentree kom je in de open, liefst hoge centrale hal/ontmoetingsruimte. Deze ruimte verbindt alle zones. Dit is het hart, hier komt alles samen. De ruimte:

- Is centraal gepositioneerd met zicht op de hoofdentree. Contact met elkaar staat centraal. Het zorgt dat er zicht is op c.q. verbinding voelbaar is tussen SO en VSO;
- Fungeert als ontvangst-/koffieruimte voor ouders, personeel, bezoekers bij de entree. Plek voor ontmoeting/contact;
- Is een activiteitengerichte ontmoetingsplek, (samen)werkplek en leesplek (bibliotheek). Het heeft uitnodigende, akoestische duo-/treinzitjes;
- Heeft een tentoonstellingswand, kastenwand/presentatiekast;
- Is (geluidstechnisch) afgescheiden van de SO- en VSO-zone;
- Verhoogd podium: in de centrale hal of MFR (met hellingbaan). We willen in het ontwerp bekijken waar dit het beste past (nabijheid, beschikbare ruimte en functioneren/geluidsoverlast). Drama maakt graag ook gebruik van het podium, dus indien mogelijk is dat ook nabij.

4.1.3 Bibliotheek

SO en VSO hebben in hun eigen zone een bibliotheek. Dat is een uitnodigende, semi-open ruimte voor de bibliotheek op een prominente, centrale en zichtbare plek in/aan de zone. Hier zijn alle boeken verzameld in de wisselboekenkasten en verrijdbare kasten. Het is een plek waar je rustig een boek kunt uitzoeken alleen of met een klein groepje. Bij het SO is er ook een fijne leeshoek. Bij het VSO kan de bieb aan de MFR c.q. het leerplein.

4.1.4 Innovatorium/techlab + dramaruimte en berging

- **Innovatorium.** Geschikt voor 8-15 leerlingen met plek voor programma's als ICT, robotica, programmeren, revalideren m.b.v. games, domotica, VR, design en creatieve technologie. Leerlingen worden er gestimuleerd hun creativiteit te gebruiken en problemen op te lossen passend bij hun interesses en vaardigheden. Ze leren over robot-denken, maakkunde, kunstmatige intelligentie, beeld & geluid. Het draait om ontdekken, ontwerpen, maken, testen, presenteren en inspireren. Er is ook een relatie te leggen tussen therapie, ontwikkelen en leren. Een centrale, multifunctionele ruimte en zo flexibel mogelijk in te delen (verrijd-

bare, in hoogte verstelbare tafels/stoelen). Er is genoeg beweegruimte (voor spellen, therapie), bergruimte (kasten) en wand voor digitale projectie.

- **Dramaruimte en berging drama.** De ruimte is ook geschikt voor **drama** (ca. 1 dag/week). Aan de ruimte is de berging voor drama (kleding/attributen). De dramaruimte heeft ook een spiegelwand (liefst vast).

4.1.5 Muzieklokaal

Er is een afsluitbare ruimte voor muzieklessen (ook akoestisch goed gescheiden).

Deze ruimte is de hele week in gebruik. Het is:

- Een vierkante/rechthoekige lesruimte van minimaal 60 m² en 3,5m hoogte;
- In de ruimte is een kast/bergruimte voor muziekinstrumenten en materialen;
- De ruimte heeft goede akoestische voorzieningen (liever geen kantoor of leslokaal ernaast, tenzij geen geluidsoverlast);
- De ruimte heeft een goed binnenklimaat (veel beweging/actie);
- Veel stroompunten (wand/vloer/aan plafond, minimaal kabels over vloer);
- Er is een vast (digi)bord dat in hoogte verstelbaar is (ook geschikt voor werken op de grond, rekening te houden met alle leeftijden);
- Aan/nabij het muzieklokaal en de gymzaal is een gezamenlijke werkplek voor de leerkrachten bewegen en muziek;
- Liefst nabij het podium i.v.m. voorstellingen.

4.1.6 Rustruimtes

Er zijn compacte rustruimtes waar leerlingen kunnen slapen of rusten in een afgesloten ruimte nabij de groepsruimten, zodat (toe)zicht op afstand mogelijk is. Er is een kijkglas in de deur. In de ruimte is plek voor een op hoogte verstelbaar bed, een rolstoel aan een kleine tafel en een verrijdbare tillift. Er is ook (voorziening voor) walkietalkie en alarmbel.

- **SO (3):** 1 bij onderbouw (liefst 2), 1 bij profiel 3/4 en 1 bij profiel 5/6/7;
- **VSO (3):** Minimaal 3 (liefst 4) rustruimten.
 - **PGO:** 1 bij onderbouw en 1 bij midden- en bovenbouw;
 - **VMBO:** minimaal 1 (liefst 2);
 - In 2 rustruimten (min. 1) is plek voor een tillift;
 - In de praktijkruimten zijn geen rustruimten nodig.

4.1.7 Kantoren en werkplekken

Er zijn ca. 110 schoolmedewerkers en ca. 30 medewerkers en 2 verpleegkundigen vanuit RF werkzaam in school. Vanuit school zijn dit groepsleerkrachten, onderwijs-assistenten en vakleerkrachten (gym, zwemmen en muziek) en het onderwijs-ondersteunend personeel (directie, teamleiders, GW, IB, psychologisch assistent, schoolmaatschappelijk werk, verzorgingsassistent, administratie, ICT-coördinator en facilitair/conciërge). Gemiddeld zijn dagelijks ca. 60 ps. tegelijk aanwezig.

Kantoren zijn verspreid over de zones. Alle werkplekken zijn gastvrije, comfortabele ruimten met daglicht en voldoen aan de Arbo-eisen. Belangrijk is dat ruimten qua akoestiek voldoende afsluitbaar zijn, zodat er geen overlast is in de naastgelegen ruimten en vertrouwelijke gesprekken ook mogelijk zijn.

- **Directie (1):** 1 werkplek en een (losse) overlegtafel voor 6-8 personen. Goed toegankelijk en bereikbaar, gesitueerd bij de hoofdentree met zicht op de centrale ruimte, verbonden met de hele school. Geluiddicht, geschikt voor vertrouwelijke gesprekken, wel transparant;
- **Teamleiders (3):** 1 werkplek en een (losse) overlegtafel voor 6-8 personen. Geluiddicht, geschikt voor vertrouwelijke gesprekken, wel transparant;
 - **Teamleider SO (1):** in SO-zone (nabij de onderbouw, profiel 3/4 + 5/6/7);
 - **Teamleider SO/VSO (1):** in SO-/VSO-zone;
 - **Teamleider VSO (1):** in VSO-zone, tussen PGO en VMBO;
- **Administratie + receptie (1):** bij de hoofdentree is een goed zichtbare, representatieve en uitnodigende ruimte met 2 werkplekken voor administreren, ontvangst, verwijzen, bellen en overleg. De front-office receptie is semi-open (met balie op diverse hoogten) en afsluitbaar. Ook afsluitbaar van administratie, zodat de receptie ook voor stage kan worden gebruikt en i.v.m. tocht;
- **Repro:** hier werken max. ca. 8-10 leerlingen gelijktijdig en er is (bij VSO) 4 dagen per week een vrijwilliger actief.
 - **Repro VSO-zone (1):** ruimte met balie en werkblad voor printen, kopiëren (1 app.) en opslag van papier en overige apparatuur/machines (PC, inbindmachine, nietmachine, lamineermachine, snijmachine, bookletmaker, bloklijmpers, stapelbolksnijder, vouwmaschine);
 - In VSO-zone en gekoppeld aan centrale berging. Halfopen ruimte, voor zicht op leerlingen. Dit is i.c.m. interne stage (liefst ook nabij stagebureau). Hier kunnen ook bestellingen gedaan en afgehaald worden;
 - **Kopieerruimte SO-zone (1):** ruimte met balie en werkblad voor printen, kopiëren (1 app.) en opslag van papier en overige apparatuur (met kast of gekoppeld aan berging). In SO-zone of nabij/in centrale ontmoetingsruimte. Halfopen ruimte, zodat er ook zicht op is als leerlingen er bezig zijn;
- **Stagebureau (1):** Het stagebureau is tussen PGO en VMBO in gesitueerd;
 - **Stagekantoor (1):** 2 werkplekken voor stage coördinatoren en stagebegeleiders (werken, bellen en ontvangst bezoek). Met (losse) overlegtafel voor 4 personen;
 - **Instructieruimte:** voor (interne) stage en coördinatie van externe stages is een instructieruimte nodig (2 dagen) voor de dagstart en -afsluiting. Na de instructie gaan leerlingen naar de praktijkruimte. Er is een vaste, centrale en herkenbare plek (kan in praktijklokaal 'facilitair' of in MFR mits gekaderd);
- **Intern begeleider (IB) en gedragswetenschapper/orthopedagoog (GW):** Kantoren zijn geluiddicht, geschikt voor vertrouwelijke gesprekken, transparant.

- **SO:**
 - o **IB (1):** 1 ruimte met 2 werkplekken, kleine overlegtafel voor 1:1 overleg met collega, kast. In/aan SO-zone, naast GW SO;
 - o **GW (1):** 1 ruimte met 2 werkplekken, kleine overlegtafel voor 1:1 overleg met collega, kast. In/aan SO-zone, naast IB SO;
 - o **Spreekkamer IB/GW (1):** ruimte voor overleg 4 personen (naast kantoor IB/GW SO);
- **PGO:**
 - o **IB + GW (1):** 1 ruimte met 2 werkplekken, kleine overlegtafel 2-4 personen, kast. In/aan PGO-zone;
 - o **Spreekkamer IB/GW (1):** ruimte voor overleg 4 personen (naast kantoor IB/GW SO);
- **VMBO:**
 - o **IB (1):** 1 ruimte met 1 werkplek, kleine overlegtafel voor 1:1 overleg met collega, kast. In VMBO-zone, naast GW VMBO;
 - o **GW (1):** 1 ruimte met 1 werkplek, kleine overlegtafel voor 1:1 overleg met collega, kast. In VMBO-zone, naast IB VMBO;
 - o **Spreekkamer IB/GW (1):** ruimte voor overleg 4 personen (naast kantoor IB/GW VMBO);
- **Schoolverpleging (2 verpleegkundigen en 1 verzorgingsassistent):** 1 ruimte met 2 werk-/overlegplekken + bergruimte/kast voor voorraden (pampers e.d.). Begeleiding leerlingen is in verzorgings- of rustruimten;
- **Assistent psycholoog & testruimte:** 1 ruimte met 1 werk-/overlegplek + ruimte met kast. Geluiddicht, geschikt voor vertrouwelijke gesprekken en 1:1 begeleiding en testen, wel transparant;
- **Vakgroep bewegingsonderwijs & muziek (1):** 1 werkplek en (losse) overlegtafel voor 4 personen nabij de gymzaal, het muzieklokaal en zwembad;
- **Technische dienst/facilitair + ICT (1):** 1 ruimte met 2 werkplekken + kast (hoeft niet per se in 1 ruimte, kan wel);
- **Werkplaats techniek TD/facilitair + opslag (1):** werkruimte met werkbank + machines en opslag (huidige is ruim, kan iets compacter);
- **Spreek-/werkruimten:** deze worden ook gebruikt voor: maatschappelijk werk, PGB'ers, school-/revalidatiearts, TOS/logopedie, kolfruite.
 - **Algemeen spreek-/werkruimte (1):** Transparant, compact en afsluitbare ruimte voor 1:1 begeleiden van leerlingen of gesprekken met 2-3 personen (*indien ruimte over dan extra spreekkamer in SO- en VSO-zone wenselijk*)
 - **Duo-zitjes:** naast deze ruimten wordt gebruik gemaakt van treinzit/duo-zitjes in centrale hal;
- **Werk-/overlegplek ambulant (1):** er is een ruimte met werk- en overlegplek (geschikt voor 1:1 overleg of live/online overleg met 6-8 personen). Ook bruikbaar voor bv. Steunpunt VO-VMBO. Deze ruimte is liefst gekoppeld aan/naast een algemene spreekkamer;

- **Scholingsruimte/trainingen (in- en extern):** er is een afsluitbare, apart toegankelijke ruimte te creëren in de MFR die te gebruiken is voor scholing.
- **Overige:** de **ergo- en fysiotherapeut** gebruiken speellokaal, groepsruimten en flexkantoor (geen eigen kantoor); de **PGB'ers:** gebruiken hiervoor genoemde voorzieningen (geen eigen ruimte).

4.1.8 Teamkamer + centrale pantry (mini-keuken)

Een gezellige, afsluitbare ruimte voor ontspannen, ontmoeten en informeel overleg geschikt voor ca. 30 personen (pauzes personeel zijn gescheiden). De ruimte is eventueel te gebruiken voor vergaderingen, maar dat doen we in principe in een lokaal of MFR. De teamkamer is liefst bij de centrale hal en te gebruiken i.c.m. de pantry. De teamkamer heeft bij voorkeur een deur naar buiten of is nabij een buitenruimte (combi buitenlokaal/kantine/leerruimte/terras). De pantry is voorzien van een aantal kasten en een koffiezetapparaat, koelkast en vaatwasser.

4.1.9 Koffiecorner/pantry

Op verschillende plekken verspreid in het gebouw zijn in de gangen/centrale ruimte koffiecorners/pantry's (SO, VSO en in de teamkamer/centrale hal).

4.1.10 Toiletgroepen leerlingen

Algemeen

- Er zijn voldoende toiletten (efficiënt verdeeld), j/m apart;
- Voor jonge leerlingen zijn toiletten sowieso dicht bij de groepsruimten en geschikt zijn voor jonge leerlingen (combi lage en hoge potjes);
- De toiletten zijn ook snel van buiten te bereiken (i.r.t. buiten spelen).

Types sanitaire ruimten

Vanwege de diversiteit aan hulpvragen zijn er verschillende voorzieningen:

1. **Reguliere toiletgroep leerlingen** (voor de 'lopers')
 - Minimaal 3 toiletten en voorportaal met wasbak, zeephouder en spiegel op de juiste kinderhoogte;
 - Liefst 1 van de toiletten ook iets dieper en voorzien van beugels, zodat ook zelfredzame rolstoeler hiervan gebruik kan maken;
2. **Aangepast leerlingtoilet** (hier kunnen leerlingen zelfstandig naar wc)
 - Toilet met beugels, wastafel en zeephouder op de juiste kinderhoogte;
 - In zowel de SO- als VSO-zone is minimaal 1 'zelfspoeltoilet' (dit kan in de aangepaste leerlingtoilet zijn of de miva);
3. **Verzorgingsruimte**
 - 1 toilet met beugels, wastafel en zeephouder op juiste kinderhoogte;
 - 1 losse hoge toilet;
 - In hoogte verstelbare aankleedtafel en tillift;

- Opbergruimte vrij van de grond voor verzorgingsspullen.

Sanitair leerlingen	SO – OB	SO – Pr. 3/4	SO – Pr. 5/6/7	VSO-PGO	VSO-VMBO
Groepen leerlingen	4	4	6	6	6
Reguliere toiletgroep	1	1	1	3	
Aangepast toilet	0	2	2	4	
Verzorgingsruimte	2	1	1	2	

4.1.11 Garderobes

Garderobes zijn zodanig gesitueerd/weggewerkt dat ze geen overlast geven in de verkeersruimte (geen opstoppen op spitsuren). Ze zijn zoveel mogelijk weggewerkt (uit het zicht) in zo min mogelijk m². Ook slim over nadenken i.c.m. stallingsruimte hulpmiddelen (moet niet garderobe blokkeren).

- **SO:** kapstokken met bakken, nabij groepsruimten;
- **VSO:** kapstokken voor jassen + compacte lockers (voor kleine spullen) nabij groepsruimten;
- **Personeel:** nette plek in/nabij kantoren en in groepsruimte (met locker of afsluitbare kastdeur in kast/kastenwand);
- **Bezoekers:** nette plek in/nabij spreekruimten/kantoren
- Voor grotere bijeenkomsten wordt voor **de garderobe** gebruik gemaakt van aanwezige kapstokken en eventueel vrijrijdbare kapstokken.

4.1.12 Toiletten personeel, bezoekers en mindervaliden (MIVA)

- Er zijn **4 toiletten** (1m + 1v) voor personeel/bezoekers verspreid over de zones (SO onderbouw, SO profiel 3/4, SO profiel 5/6/7, PGO, VMBO);
- Vanuit de algemene toegankelijkheid van gebouwen is **1 MIVA-toilet** voor mindervaliden (MIVA) verplicht. Dit is 1 van de 4 toiletten;
- Toiletten zijn akoestisch gescheiden (geen sanitaire wanden/open ruimte onder- of bovenkant, maar dichte muur).

4.1.13 Stallingsruimte hulpmiddelen

In elke zone, nabij groepsruimten, is parkeer-/stallingsruimte voor rolstoelen, caddies, rollators, aangepaste fietsen en andere hulpmiddelen. Dit voorkomt dat het in gangen staat en vluchtroutes blokkeert. Bij praktijkruimten hoeft geen aparte stallingsruimte.

4.1.14 Centrale leermiddelenberging

Voor opslag leermiddelen, voorraad en materialen (genoeg plek voor stellingkasten). Daarnaast in lokalen losse kasten en/of kastenwanden en per zone een berging.

4.1.15 Werkkasten

Centraal gelegen in SO-zone (1) en VSO-zone (1). Algemeen toegankelijk, afsluitbaar, met uitstortgootsteen met koud en warm water en voldoende ruimte voor schoonmaakapparatuur en opslag van schoonmaakmaterialen. Die van de SO-zone liefst nabij jongste leerlingen. Praktijkles heeft een eigen (school)werkkast.

4.1.16 Technische installatieruimte

Er is een zo compact mogelijk technische ruimte voor de gebouwinstallatietechniek. Zo nodig met toegang tot verdieping/dak, waar een deel van installatietechnische voorzieningen (aansturing) kan worden opgesteld. Voorzien van dubbele deuren.

4.1.17 Data-/ICT-ruimte

De patchkast kan in een berging; liefst nabij kantoor ICT.

4.1.18 Gebouwstructuur en groepsruimten

De gebouwstructuur sluit logisch aan op de ontwikkellijn. Er zijn **3 zones**:

- **Zone 1 SO** (onderbouw, profiel 3/4 en profiel 5/6/7);
- **Zone 2 VSO-PGO** (onder-, midden- en bovenbouw voor leerroute A en B);
- **Zone 3 VSO-VMBO.**

Elke zone is gekoppeld aan het centrale schoolhart. Zones zijn akoestisch enigszins van elkaar gescheiden en deels afsluitbaar, maar er is wel een verbinding. De zones zijn gevarieerde ruimten met diverse voorzieningen en werkplekken. De focus ligt op ruime groepsruimten, compacte leer-/werkpleinen en ruime praktijkruimten die verbinden. Er zijn plekken voor bepaalde doelen (vak- of activiteitengericht, stilte of lawaai). Elke zone biedt een 'thuisbasis' voor basisgroepen, met plek voor diverse werkvormen en verschillende sferen, hoeken, werkplekken en inrichtingen. In de basisgroep vindt instructie, verwerking en differentiatie plaats.

4.2 School Lyndensteyn – SO (4-12 jaar)

4.2.1 Groepsruimten SO

Groepsruimten SO algemeen

- Zijn geschikt voor ca. 8-15 leerlingen. Er is veel vrije beweegruimte is, zodat ook voor leerlingen met rolstoelen/loophulpen vrijuit en autonoom kunnen bewegen. Op piekmoment zijn er max. 15 leerlingen + 3 begeleiders = 18 personen in;
- **Alle groepsruimten** hebben deuren naar buiten (bij voorkeur schuifdeuren i.v.m. veelvuldig gebruik en veiligheid, met hor);

- Liefst 'kringruimtes/instructieruimtes' niet in open verbinding recht tegenover elkaar situeren (i.v.m. geluidsoverlast/ afleiding bij gelijktijdige instructies of luide activiteiten, rekening houden met spreekrichting);
- Vanuit de groepsruimten is er zicht op elkaar (verbinding). Groepsruimten zitten aan de gevel (niet middenin zone i.v.m. zichtlijnen);
- Er zijn voldoende wanden om materiaal op te hangen (goede balans tussen transparantie/zichtlijnen, ophangruimte en focus/afleiding). Groepsruimten hebben tenminste 1 dichte muur voor het plaatsen van een smartboard. Ook is er 1 dichte muur met plek voor presentatie-/doelenwanden;
- Ruimten zijn zoveel mogelijk gesitueerd naar leeftijd. Je ziet het groeiproces terug. Van beschut, kleinschalig en dichtbij elkaar voor de kleinsten naar open, meer verspreid voor de oudere leerlingen. Ruimten voor de kleinsten zijn nabij elkaar gesitueerd. Er is wel verbinding tussen alle leerlingen (geen scheiding onderbouw, profiel 3/4 en 5/6/7);
- **Onderbouw.** Hier spelen, werken, leren, ontdekken en bewegen de jongsten. Werken met grote semi-open groepsruimte(n) gekoppeld aan een speel-leerplein. Er is plek voor een beschutte kringsetting en werkplekjes;
- **Profiel 3/4 + 5/6/7.** Werken met grote semi-open groepsruimte(n) gekoppeld aan een compact leerplein/brede gang;
- Ruimtelijk, overzichtelijk, opgeruimd en gestructureerd. Elke ruimte heeft in basis eenzelfde soort inrichting/indeling;
- Geschikt voor samenzijn, instructie, werken, leren en spelen. Biedt ruimte voor diverse werkhoudingen en bewegen (bv. statafels, zit-plekken, zitten op grond, samenwerkingsplek, werken met duo's, kringen), voor zelfstandig werken of in kleine groepjes, hoeken met diverse inrichtingen passend bij thema of activiteit zoals: eten, taal, rekenen, lezen, bouwen, natuur, techniek, muziek, lezen etc.;
- Brede (schuif)deuren in de lokalen geven verbinding en de mogelijkheid om een grotere speel-/leer-/ontdekrimte te creëren;
- Hebben naast kastenwanden ook losse (deels verrijdbare) kasten; kasten/lockers fungeren als bergruimte, presentatiewand en/of scheidingselementen.

Groepsruimten SO

- **Onderbouw (4 groepsruimten, waarvan 1 flex).** De groepsruimten van de jongste leerlingen worden gebruikt voor spelen en leren. Er is plek voor spelen in hoeken, kringactiviteiten, werken in een grote groep of in kleine groepjes aan tafel. Er wordt ook gegeten in de groep; dit zijn gezellige groepsmomenten aan tafel. Instructie is middels het onderwijsmateriaal en (ondersteund) via het digibord. Hoeken weerspiegelen het thema waaraan wordt gewerkt; hier worden ervaringen 'uitgespeeld' en verwerkt. Ook de aankleding en inrichting van de groepsruimte is gericht op het thema;
- **Profiel 3/4 (4 groepsruimten).** Groepsruimte bij voorkeur 56 m² (minimaal 46 m²) NO, gekoppeld aan een compact belevingsgericht leerplein/gang;

- **Profiel 5/6/7 (6 groepsruimten).** Groepsruimte bij voorkeur 56 m² (minimaal 46 m²) NO, gekoppeld aan een compact leerplein;
- Enkele van de groepsruimten van 3/4 en 5/6/7 zijn uitwisselbaar en flexibel te gebruiken als er andere groepssamenstellingen zijn.

4.2.2 Speel-/leer-/werkplein SO

SO - Onderbouw

De gangzone voor de groepsruimten is speel-werkplein voor samenspelend leren. Het speelleerplein heeft praktische leerhoeken en is flexibel met hoeken in te richten. De gezamenlijke start-/afsluitactiviteiten van een thema zijn ook op dit plein. Het spelen/werken op het speel-/werkplein moet voldoende geïsoleerd zijn en niet de leerlingen in de groepsruimte afleiden.

SO – Profiel 3/4 + profiel 5/6/7

Nabij de groepsruimten is een compact leer-/werkplein geschikt voor werken met kleine groepjes. Deze is het liefst afgesloten van de gangzone (in ieder geval geen doorgaande looproute over het plein). De leer-/werkpleinen hebben een open, moderne uitstraling, met voldoende bewegingsruimte (geen digiborden). Voor profiel 3/4 is het leerplein wat 'schoolser' en meer belevings- en ervaringsgericht. Voor profiel 5/6/7 is er op het leerplein/gang ruimte voor samenwerken en voor stil werken zonder al te veel prikkels.

4.2.3 Speellokaal onderbouw

Er is een speellokaal voor de jongste leerlingen. Deze is geschikt voor bewegen & spel (geplande of spontane beweeglessen of lessen waarvoor meer ruimte nodig is. Er vinden ook gecombineerde lessen met RF plaats (bv. sensomotoriek en individuele therapie). Ook geschikt voor training Rots & Water (ca. 1 dag/week gedurende 8 weken). Bij slecht weer wordt er in de pauze ook in het speellokaal gespeeld;

- Biedt de mogelijkheid om toestellen te laten staan (dus in principe geen combi-gebruik met andere activiteiten);
- Als het centrale podium veraf is van het SO, dan is er in het speellokaal ook een klein podium te creëren;
- Is toekomstig eventueel ook te gebruiken voor BSO;
- Heeft 3,5m vrije hoogte, een balvast plafond en passende vloer bij de activiteiten;
- Is centraal gesitueerd aan/nabij de SO (makkelijk te bereiken voor kleuters);
- Wens: speellokaal koppelen aan gymzaal voor flexibiliteit in groepsindeling, inzet (extra) klokuren en eenvoudig uitwisselen van materialen speellokaal/ gymzaal.

4.2.4 Berging speellokaal

De berging is toegankelijk vanuit het speellokaal (indien naast gymzaal dan bergingen verbinden). De berging is afsluitbaar met brede deuren (minimaal dubbel) of rolluik.

4.2.5 Multifunctioneel atelier / doe-ruimte SO (wens)

In basis is het uitgangspunt dat de SO-leerlingen ook af en toe gebruik kunnen maken van de praktijkvoorzieningen van het VSO. Het is echter een grote wens (als daarvoor nog ruimte is in het ontwerp) om in de eigen zone een multifunctionele themaruimte te hebben die te gebruiken is voor diverse doe-/creatieve activiteiten, bv. handvaardigheid, techniek, groen, knutselen, koken, etc.

- Met werktafels (verrijdbare/multifunctionele) en kastenwand (opbergen & tonen);
- Heeft een kleine keuken.

4.2.6 Berging SO

- Losse materialen van thema's en reken-, taal- en fijn motorische materialen zijn **in kastenwanden en eventueel losse kasten in de klas**;
- **Materialenberging OB (1):** voor algemene materialen methoden en thema's, reservekleding en spellen, themabakken en wisselmateriaal onderbouw;
- **Algemene berging/magazijn OB (1) + MB/BB (1):** voor incidenteel gebruikte materialen (materialen kerst, Pasen, koningsdag) en voorraad (papier, verf, etc.).

4.3 School Lyndensteyn – VSO (12-20 jaar)

4.3.1 Groepsruimten PGO

Groepsruimten PGO algemeen

- Zijn geschikt voor ca. 8-15 leerlingen. Er is veel vrije beweegruiimte is, zodat ook voor leerlingen met rolstoelen/loophulpen vrijuit en autonoom kunnen bewegen. Op piekmoment zijn er max. 15 leerlingen + 3 begeleiders = 18 personen;
- **Alle groepsruimten** hebben deuren naar buiten;
- Liefst 'instructieruimtes' niet in open verbinding recht tegenover elkaar situeren (i.v.m. geluidsoverlast/ afleiding bij gelijktijdige instructies of luide activiteiten, rekening houden met spreekrichting);
- Vanuit de groepsruimten is er zicht op elkaar (zonder dat het teveel afleidt). Groepsruimten zitten aan de gevel (niet middenin zone i.v.m. zichtlijnen);
- Er zijn voldoende wanden om materiaal op te hangen (goede balans tussen transparantie/zichtlijnen, ophangruimte en focus/afleiding). Groepsruimten hebben tenminste 1 dichte muur voor het plaatsen van een smartboard. Ook is er 1 dichte muur met plek voor presentatie-/doelenwanden;
- Werken met grote groepsruimte(n) gekoppeld aan **een compact leerplein/ brede gang** (benutten MFR/kantine ook als leer-/werkplein);
- Ruimtelijk, overzichtelijk, opgeruimd en gestructureerd. Elke ruimte heeft in basis eenzelfde soort inrichting/indeling;
- Is geschikt voor samenzijn, instructie, werken, leren en spelen. Biedt ruimte voor diverse werkhoudingen en bewegingen (bv. statafels, zitplekken, samenwerkings-

plek, werken met duo's, kringen) en ruimte voor zelfstandig werken of in kleine groepjes, hoeken met diverse inrichtingen passend bij een thema of activiteit);

- Brede (schuif)deuren in de lokalen geven verbinding en de mogelijkheid om een grotere leer-/ontdekruiimte te creëren;
- Hebben naast kastenwanden ook losse (deels verrijdbare) kasten; kasten/lockers fungeren als bergruiimte, presentatiewand en/of scheidingselementen.

Groepsruimten PGO

- **Onderbouw (2 groepsruimten);**
- **Middenbouw (2 groepsruimten) en bovenbouw (2 groepsruimten)**
Enkele van de groepsruimten van de midden- en bovenbouw zijn uitwisselbaar en flexibel te gebruiken als er andere groepssamenstellingen zijn;
- Groepsruimte liefst 56 m² (min. 46 m²) NO, gekoppeld aan compact leerplein. Enkele zijn uitwisselbaar en flexibel te gebruiken bij andere groepssamenstelling.

4.3.2 Praktijkruimten

Naast groepsruimten zijn er algemene praktijkruimten (drama, muziek, innovatorium, bewegingsonderwijs) en specifieke praktijkruimten voor de in H2.3 genoemde praktijkvakken. De praktijkruimten zijn transparant, zodat het praktijkonderwijs goed zichtbaar is. De praktijkruimten worden af en toe ook gebruikt door het SO (daarom ook van belang te kijken naar hoog/laag meubilair in de praktijkruimten).

4.3.2.1 Praktijkruimte – ondernemen (economie & dienstverlening)

Dienstverlening gebruikt een leslokaal (midden-/bovenbouw) voor instructie; voor praktijkles de magazijnen en repro. Er is geen apart praktijklokaal nodig; wel moet de instructieplek **naast/nabij de repro en magazijnen** zijn.

4.3.2.2 Praktijkruimte – facilitair

Er is 1 praktijkruimte die gekoppeld is aan c.q. voorzien is van:

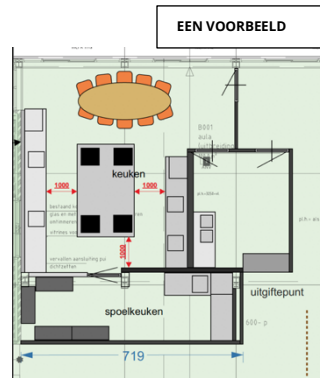
- **Werkruimte** (gekoppeld aan washok, kast/magazijn en schoonmaakhok):
 - In hoogte verstelbare instructietafel (met 10 plekken/stoelen), digibord en planbord/whiteboard;
 - In hoogte verstelbare was-/opvouwtabel of -werkblad, plek voor strijken;
 - Werkplek docent (1 bureau + stoel);
- **Washok.**
 - 2 wasmachines en 2 drogers op werkhoogete + droogrek;
 - Wasbak;
- **Magazijn** voor voorraad en linnengoedkast, ook vanuit de gang te openen;
- **Schoonmaakhok leerlingen.**
 - Plek voor werkkarren, materialen schoonmaak;
 - Houder aan wand voor bezem, dweil, ragebol, etc.

NB. Geen woonsimulatie (verzorging/huiskamer) nodig (dit is extern bij de Kraal).

4.3.2.3 Praktijkruimte – consumptief

Voor consumptief (koken) is een aparte praktijkruimte i.v.m. opstellingen, materialen en apparaten. Het wordt gebruikt door PGO, voor interne stage en regelmatig door VMBO (Zorg & Welzijn). Deze praktijkruimte is voorzien van een keuken met:

- **Werkplekken.** 5 hoog-/laag verstelbare aanrechten met spoelbak, waar rolstoelen ook onder kunnen, met 5 inductie kookplaten met afzuiging;
 - **Instructietafel** met minimaal 10 plekken, ruimte voor vast digibord en planbord/whitebord;
 - **Inbouwapparatuur.** In ieder geval dubbeldeurs koel- en vrieskast, frituse, magnetron, 2 ovens met roosters (exakte inrichting n.t.b. met inrichter);
 - **Magazijn** (voor voorraad, kan ook kasten met roldeur, afgesloten kast voor messen en schoonmaakmiddelen);
 - **Spoelkeuken** (aparte, afsluitbare ruimte aan keuken met professionele vaatwasser/spoelkeuken óf vaatwasser + 2 werkbanken voor vieze en schone vaat);
 - **Uitgiftepunt:** het uitgiftepunt is gekoppeld aan de MFR/kantine en de keuken. Deze ruimte is voorzien van een werkblad, uitgifte balie met (rol)luik en hoog-/laag kassa (verstelbare hoogte), koelkast en vriezer. De ruimte is ruim genoeg dat 2 rolstoelers elkaar kunnen passeren. De ruimte is zowel toegankelijk vanuit de praktijkruimte als de MFR/kantine;
 - Kasten ook geschikt voor rolstoelhoogte;
 - Praktijkruimte consumptief is bij voorkeur naast/nabij praktijkruimte facilitair;
 - Wens indien aan tuin: opening vanuit keuken naar tuin/kas (gebruik verse kruiden);
 - De keuken is ook goed toegankelijk vanuit de centrale hal en SO-zone.
-
- The diagram shows a kitchen layout with the following features and dimensions:
- keuken** (kitchen) area with a width of 1800.
 - spoelkeuken** (dishwashing area) with a width of 1000.
 - uitgifte** (service counter) area with a width of 1000.
 - 719** is marked at the bottom of the diagram.
 - 400-2** is marked on the right side of the diagram.
 - 1000** is marked on the left side of the diagram.
 - 1000** is marked on the right side of the diagram.
 - 1000** is marked on the bottom side of the diagram.
 - 1000** is marked on the top side of the diagram.
 - 1000** is marked on the left side of the diagram.
 - 1000** is marked on the right side of the diagram.
 - 1000** is marked on the bottom side of the diagram.
 - 1000** is marked on the top side of the diagram.

4.3.2.4 Praktijkruimte – creatief

- **Praktijkruimte.** Voor creatieve activiteiten en beeldende vorming is er een aparte praktijkruimte i.v.m. opstellingen, materialen, ezels en lichtbakken. De ruimte wordt gebruikt voor praktijklessen (ca. 4 dagen), interne stage en door VMBO. De ruimte is met een tussendeur gekoppeld aan de praktijkruimte 'techniek' voor uitwisseling van materialen/ruimte;
- **Magazijn creatief.** Er is een apart magazijn voor opslag van materialen.

4.3.2.5 Praktijkruimte – techniek (incl. kantoor en magazijn)

- **Praktijkruimte.** Voor techniek is een aparte praktijkruimte i.v.m. opstellingen, materialen en machines (inclusief fietstechniek);
- **Magazijn en werkplek docent/kantoor.** Er is een apart magazijn voor opslag van materialen en apparatuur. De ruimte wordt gebruikt voor praktijklessen,

interne stage en soms door het VMBO (beroepsgerichte vakken). Eraan gekoppeld is een afsluitbare werkruimte;

- De ruimte is met een tussendeur gekoppeld aan de praktijkruimte 'creatief' voor uitwisseling van materialen/ruimte.

4.3.2.6 Praktijkruimte – groen

Groen gebruikt een leslokaal (bovenbouw) voor instructie en theorie. Bij voorkeur heeft deze ruimte rechtstreeks toegang naar de buitenruimte (kas of tuin). Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de (binnen)tuin, de kas achter school, een 'buitenlokaal' en buitenruimte. Er is buiten een werkruimte en berging voor groen, waar ook materialen (gereedschap e.d.) zijn opgeslagen. Daaraan gekoppeld is een enigszins afgesloten zone met tuin-/werkruimte (hek/haag), zodat activiteiten niet versnipperd rondom school plaatsvinden.

4.3.2.7 Praktijkruimte – technologie

Technologie gebruikt een leslokaal (midden-/bovenbouw) voor instructies en theorie; voor praktijkles ook het innovatorium. De ruimte is het liefst nabij de PGO-zone.

4.3.3 Kantine/MFR + berging

VSO-leerlingen (PGO en VMBO) hebben samen pauze. Tijdens de ochtend- en middagpauze eten en verblijven ze in de kantine/MFR, op het Foppefild (voetbalveld) of op het plein buiten. Aan de kantine is een uitgiftepunt voor soep en snacks (die in het consumptief lokaal zijn gemaakt). De pauzeruimte ('kantine') nodigt uit tot pauzeren/consumeren én tot zelfstandige werken/studeren (hoekjes). De kantine is voorzien van overzichtelijke plekken waar leerlingen zich kunnen terugtrekken. De kantine/ MFR is ook te gebruiken als scholingsruimte en apart toegankelijk buiten schooltijd. De ruimte is geschikt voor ca. 80-90 personen. Er is in/aan de MFR **opslagruimte voor stoelen/tafels en eventuele verrijdbare garderobe** (opklap- en verrijdbaar, ca. 8 m²).

4.3.4 Groepsruimten VMBO

Groepsruimten VMBO algemeen

- Zijn geschikt voor ca. 8-15 leerlingen. Er is veel vrije beweegruimte is, zodat ook voor leerlingen met rolstoelen/loophulpen vrijuit en autonoom kunnen bewegen. Op piekmoment zijn er max. 15 leerlingen + 3 begeleiders = 18 personen;
- **Alle groepsruimten** hebben deuren naar buiten;
- Liefst 'instructieruimtes' niet in open verbinding recht tegenover elkaar situeren (i.v.m. geluidsoverlast/ afleiding bij gelijktijdige instructies of luide activiteiten, rekening houden met spreekrichting);
- Vanuit de groepsruimten is er zicht op elkaar (zonder dat het teveel afleidt). Groepsruimten zitten aan de gevel (niet middenin zone i.v.m. zichtlijnen);
- Er zijn voldoende wanden om materiaal op te hangen (goede balans tussen transparantie/zichtlijnen, ophangruimte en focus/afleiding). Groepsruimten hebben tenminste 1 dichte muur voor het plaatsen van een smartboard. Ook is er 1 dichte muur met plek voor presentatie-/doelenwanden;
- Ruimten zijn bij elkaar gesitueerd en verbonden via het leerplein;
- Is ruimtelijk is ruimtelijk, overzichtelijk, opgeruimd en gestructureerd en biedt rust. Elke ruimte heeft eenzelfde soort inrichting/indeling;
- Is geschikt voor samenzijn, instructie, werken, leren en spelen. Biedt ruimte voor diverse werkhoudingen en bewegen (bv. statafels, zit-plekken, samenwerkingsplek, werken met duo's, kringen) en ruimte voor zelfstandig werken of in kleine groepjes, hoeken met diverse inrichtingen passend bij een thema of activiteit);
- Brede (schuif)deuren in de lokalen geven verbinding en de mogelijkheid om een grotere leer-/ontdekrumte te creëren;
- Hebben naast kastenwanden ook losse (deels verrijdbare) kasten; kasten/lockers fungeren als bergruimte, presentatiewand en/of scheidingselementen.

Groepsruimten VMBO

- **VMBO (5 groepsruimten).** Groepsruimte bij voorkeur 56 m² (minimaal 46 m²) NO, gekoppeld aan **compact leerplein**. Enkele van deze groepsruimten zijn uitwisselbaar en flexibel te gebruiken als er andere groepssamenstellingen zijn.
- **Revalidatieklas (1 groepsruimte).** Groepsruimte van ca. 46 m² NO (kan kleiner dan VMBO-groepsruimte), gekoppeld aan VMBO-leerplein.

4.3.5 Leer-/werkplein VSO (PGO en VMBO)

- **PGO.** Het PGO hecht vooral aan grote groepsruimten. De gangzone wordt gebruikt voor kleine (samen)werkplekjes en de kantine/MFR als leer-/werkplein;
- **VMBO.** De gangzone voor de groepsruimten van het VMBO dient als leer-/werkplein. Hier werken regelmatig leerlingen in tweetallen of kleine groepjes samen. Het is belangrijk dat er voldoende ruimte is en er niet onnodig veel doorloop door deze ruimte is (in afgesloten VMBO-zone).

4.3.6 Berging VSO (PGO en VMBO)

- **Bij PGO.**
 - **Kastenwanden en/of losse kasten in groep.** Losse materialen van thema's en reken-, taal- en fijn motorische materialen zijn in kastenwanden en eventueel losse kasten in de klas;
 - **Centrale leermiddelenberging PGO (1)** in PGO-zone (liefst bij de repro) voor nabij PGO voor gedeelde PGO-materialen (rekenkasten, laptops, handleidingen, spellen, etc.).
- **Bij VMBO.**
 - **Centrale leermiddelenberging VMBO (1):** centraal in VMBO-zone met alle praktijkgerichte materialen (zodat deze gemakkelijk mee te nemen zijn naar groepsruimten);
 - In groepsruimten is daardoor minder groepsruimte nodig (aantal kleine kasten of kleine kastenwand);

4.4 Kinderopvang

Vooralsnog geen aparte ruimten voor opgenomen. Eventuele BSO kan in medegebruik.

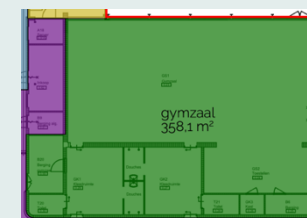
4.5 Gymzaal (met multifunctioneel karakter)

Voldoende bewegen, sociale interactie en een gezonde levensstijl zijn belangrijk. Door de verdergaande digitalisering wordt er vaak minder bewogen en is er ook minder contact met elkaar. School Lyndensteyn wil leerlingen zo vroeg mogelijk bewust maken van het belang van spel, beweging en elkaar ontmoeten. School Lyndensteyn heeft een toenemend aantal leerlingen met meervoudige beperkingen, die veelal rolstoel gebonden zijn. Dit vraagt grotere gym- en kleedruimten. De gymzaal wordt gezien het tekort aan klokuren volledig bezet tijdens schooltijd.

HUIDIGE GYMZAAL

De huidige gymzaal is ca. 358 m² bvo:

- Oefenzaal: ca. 10 x 20 (200 m² netto), 5m vrije hoogte
- Berging groot + klein: ca. 40 m² netto;
- Kleedruimte: ca. 22 m² netto;
- Douche: ca. 3,4 m² netto;
- Aangepast toilet: ca. 4,5 m² netto;
- Kleedruimte personeel: ca. 3 m² netto
- Geen efficiënte indeling/gebruik van kantoorruimten

4.3.1 Algemene eisen

Een gymzaal voor speciaal heeft conform de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Opsterland een nvo van 252 m² (21x12m) en minimaal 2 kleedruimten (bvo ca. 455 m²). Gezien de doelgroep, (multi)functionaliteit en toekomstbestendigheid is de wens op een aantal onderdelen uitgangspunten van de KVLO (jan. '24) te hanteren.

Uitgangspunten

- De gymzaal is uitdagend, toekomstbestendig, veilig en passend bij het streven om mensen een leven lang te laten bewegen;
- De gymzaal is bruikbaar voor sport en bewegen (bewegingsonderwijs). Buiten schooltijd is deze eventueel ook in te zetten voor (sport)verenigingen, naschoolse activiteiten (bso) of ontmoetingen (bijeenkomsten, vieringen, evenementen);
- De zaal is goed en (sociaal) veilig bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar voor iedereen. Ook voor mindervalide gebruikers en de hulpdiensten. Bij de inrichting en materiaalkeuze wordt rekening gehouden met prikkels, kleurreflectie, lichtreflectie, etc.;
- Er is daglicht, maar niet te veel afleiding (in huidige te veel afleiding van plein). Liefst is er ook enige zichtverbinding binnen, zonder dat het te veel afleidt c.q. afsluitbaar (geen losse, afgesloten dichte ruimte);
- Er wordt nog een PvE/plan voor de inrichting opgesteld met de vakgroep bewegingsonderwijs.

4.3.2 Oefenzaal

- De **oefenzaal**:
 - Met vrije ruimte van 12m x 21m (252 m²), school werkt met kleinere groepen dus geen KVLO-afmeting nodig (*nb. de huidige maat is te klein, omdat er ook vaker grotere groepen zijn en rolstoelen meer ruimte innemen*);
 - Minimaal 5m hoog obstakelvrij (5,5m als dat i.r.t. bestemmingsplan kan);
 - Met vlakke, obstakelvrije wanden tot hoogte van min. 2m. Wanden, installaties en schermen zijn van balvast en vandaalbestendig materiaal;
 - Liefst zoveel mogelijk wandruimte voor spel;
 - Is toegankelijk vanuit de kleedruimten;
 - Wens: gymzaal te koppelen aan het speellokaal voor meer beweegruimte bij groei klokuren en delen materialen;
- De zaal wordt voor het multifunctioneel gebruik voorzien van voorzieningen die gemakkelijk te bedienen zijn c.q. eenvoudig in te zetten:
 - Goede akoestische voorzieningen;
 - Multifunctionele sportvloer geschikt voor doelgroep (ook geschikt voor elektrische rolstoelen);
 - Wandbeamer (kan op deel wand presenteren). We verkennen andere digitale bewegingsonderwijsmogelijkheden nog in het ontwerpproces;

- Goede verlichting (aanpasbaar voor activiteiten);
- Voorzieningen voor muziekinstallatie;
- Een inrichting/uitstraling die recht doet aan alle activiteiten (niet onnodig veel belijning/eventueel digitaal).

4.3.3 Kleedkamers en wasruimte

Grenzend aan de gymzaal (liefst lange zijde) zijn 2 afsluitbare kleedkamers (nb. we hebben kleine groepen). Deze zijn ca. 22 m² netto (breedte 3-4m). Er zijn losse banken (geen vaste wandbanken) voor flexibel gebruik en vanwege rolstoelen. Rondom zijn er diverse kapstokhaken. In elke kleedkamer is een miva-douche en 2 douchepunten. De vrije hoogte is min. 3m. In de kleed-/wasruimte is een wasbak met spiegel (met wartelkraan eronder) en een afsluitbaar aangepast toilet (miva, met ruimte voor aankleedtafel. Het toilet is vanuit kleedkamer toegankelijk.

4.3.4 Kleed- en wasruimte docenten

Docenten gebruiken de kleed- en wasruimten bij het zwembad.

4.3.5 EHBO-ruimte

Er is geen aparte EBHO-ruimte (we gebruiken eventueel de kleedruimte hiervoor).

4.3.6 Berging

De berging is uit het zicht en afsluitbaar. Bij voorkeur breed, niet diep en voorzien van een opbergpatroon op vloer/wand, zodat spullen gemakkelijk gepakt en opgeborgen kunnen worden (kan deels ook in de hoogte). Er is een **toestelberging** met een vrije hoogte van ca. 2,75-3m (voor toestellen en ca. 15 sportrolstoelen). De diepte ligt tussen de 5-6m meter om goed bij de materialen te kunnen en ook de grote, lange materialen te kunnen bergen. De toestelberging zit bij voorkeur aan de lange wand, maar decentraal (niet in midden). Aan de korte zijde(n) zijn afsluitbare kastenwanden voor **klein spelmateriaal**.

De gymzaal beschikt qua toegang van de berging over:

- **Berging<->zaal**: een segmentdeur van min. 2m breed en min. 2,5m hoog;
- **Zaal<->buiten**: een segmentdeur die rechtstreeks uitkomt in het zaaldeel (niet in berging), van min. 4m breed en min. 2,5m hoog. Het is niet praktisch als deze deur ook als nooduitgang functioneert.

4.3.7 Toiletten

Er is een toiletgroep met 1 volwassentoilet nabij de gymzaal (zie 4.1).

4.3.8 Werkkast

De gymzaal heeft geen aparte werkkast; we gebruiken die van school.

4.3.9 Entree, toegang en verbinding met school

- Er is een directe **'binnendoor' verbinding** zodat alle leerlingen makkelijk naar de gymzaal kunnen;
- Voor gebruik buiten schooltijden is er een **aparte entree naar gymzaal en zwembad**. Dat vereist een goede compartimentering en goede afsluitbaarheid. De entree is goed zichtbaar en vindbaar. De gymzaal is bij voorkeur apart bemeterd. Bezoekers hoeven en kunnen niet door de andere ruimten van school;

4.3.10 Technische ruimte

Voor de installaties van de gymzaal is geen aparte technische ruimte nodig. Dit kan gecombineerd met school.

Nadere (technische) uitgangspunten worden in het tPvE verder uitgewerkt. Zie verder ook Kwaliteitskader huisvesting Bewegingsonderwijs KVLO (jan. '24). Inrichting ook nader af te stemmen met inrichter, met name ook i.v.m. mindervaliden (bv. baskets die tot aan grond kunnen, andersoortige voorzieningen en materialen).

4.6 Zwembad

Het zwembad vervult een belangrijke functie in het (bewegings)onderwijs en bij bewegingstherapie. Deze blijft behouden. In 2020 is de beweegbare bodem al aangepakt; in 2022 zijn ventilatie/ketels/boilers e.d. geüpdatet en vervangen (€145k).

4.7 Toekomstige aanpas-/uitbreidbaarheid

Voor de toekomstige aanpassingen of uitbreidbaarheid is het volgende van belang:

- Het ontwerp houdt zo mogelijk rekening met logische plekken voor toekomstige uitbreiding;
- Het gebouw faciliteert zoveel mogelijk het intern aanpassen ('doorschuiven') bij aanpassingen (in-/uitbreiding) zonder afbreuk te doen aan het concept.

In de ontwerpfase wordt over deze situaties nagedacht en worden de 'stippellijnen' voor toekomstige uitbreidingen geduid. Door de huidige situatie en beschikbare kavel zullen mogelijkheden beperkter zijn.

4.8 Resume totale ruimtebehoefte gebouw

De ruimteprogramma's zijn vertaald in een tabel voor het gebouw (H4) en terrein (H5). Per ruimtesoort zijn de ruimten beschreven. Daarbij is aangegeven hoeveel van deze ruimten worden gerealiseerd en wat het netto vloeroppervlak (NVO) is.

Bouwlagen

Voor school is samenwerking en verbinding tussen leerlingen en medewerkers, veiligheid (mede i.r.t. doelgroep), fysieke zichtbaarheid, de verbinding binnen/buiten en voldoende buitenspeelruimte belangrijk. Er is behoefte aan hoogte, licht en een ruimtelijke beleving in het gebouw. **1 bouwlaag** is in basis het uitgangspunt (verdiept is eventueel wel bespreekbaar voor het VMBO).

Totaal vierkante meters

Het is de bedoeling dat het ruimteprogramma uitkomt op of rond het totaal aantal m² dat is bepaald voor deze school (onderaan het ruimteprogramma). Aangezien we te maken hebben met een bestaande situatie zijn enige afwijkingen in m² bespreekbaar.

TOELICHTING RUIMTETABEL

Betekenis netto en bruto vloeroppervlak

Er is onderscheid tussen netto (NVO) en bruto vloeroppervlak (BVO). Het verschil tussen beide vertaalt zich in de zogenaamde bruto/netto-verhouding. Het netto vloeroppervlak is de ruimte die werkelijk kan worden gebruikt ('van binnenmuur naar binnenmuur'). Naast deze vierkante meters is ook ruimte nodig voor o.a. verkeersruimten, constructies en installaties en indelingsverliezen.

Afkortingen

- NO = nuttig vloeroppervlak (excl. verkeers-, technische installatie- en constructieruimte);
- BVO = bruto vloeroppervlak
- B/N-factor = bruto-/nettofactor (voor verkeers-, technische installatie- en constructieruimte);
- Situering:
- B = situering op begane grond;
- V = situering op verdieping;
- B/V = nog te verdelen over begane grond of verdieping (beide mogelijk);
- RG = Ruimtegebruik:
 - **IND** = individueel;
 - **SMF** = semi multifunctioneel (medegebruik van individuele ruimte);
 - **MF** = multifunctioneel (gedeeld);
- A = Aantal.

Individuele en gezamenlijke ruimten

Als meerdere gebruikers huisvesting delen, is er veelal onderscheid in:

- **Individuele ruimten:** ruimten die voor één gebruiker zijn;
- **Gezamenlijke ruimten:** ruimten die samenwerking en ontmoeting stimuleren en ruimtegebruik in functionaliteit en bezetting optimaliseren.
 - **Multifunctionele ruimten:** ruimten die gezamenlijk zijn (iedereen heeft hier naar rato aandeel in);
 - **Semi-multifunctionele ruimten:** ruimten die in de basis toebehoren aan één individuele gebruiker, maar door anderen mede gebruikt kunnen worden.

	Ruimten gebouw	B/V	A	NVO m²	Totaal NVO in m²	Totaal BVO in m²	NVO in m²				Toelichting
							ALG	SO	VSO	Overig	
1.0	Algemeen										Aanname: geschikt voor ca. 213 lln. (129 SO + 84 VSO), groepen: 14 SO en 12 VSO (incl. 1 RKL)
	Algemeen										
1.1	Gezamenlijke hoofdentree	B	1	12,0	12,0		12,0				Voor bezoekers, personeel, lln (rest in b/n-factor)
1.2	Entree/verbinding SL-RF	B	1	35,0	35,0		35,0				Bestaand is ca. 55 m2, maar kan compacter
1.3	Entree/verbinding SL-Manege	B	1	-	incl.		incl.				I.c.m. nevenentree (zie 3.0)
1.4	Centrale hal/ontmoetingsruimte	B	1	60,0	60,0		60,0				Gekoppeld aan hoofdentree en bieb (rest b/n), evt. te combineren met kantine VSO
1.5	- BOS (bibliotheek SO)	B	1	16,0	16,0		16,0				Aantal (verrijdbare) kasten/uitleen/leeshoek (rest in b/n-factor)
1.6	Podium	B	1	40,0	40,0		40,0				Podium verhoogd met hellingbaan (n.t.b.: in MFR of in centrale hal)
1.7	Innovatorium/dramalokaal + bergr./kasten	B	1	56,0	56,0		56,0				Geschikt voor 8-15 lln. (min. 56 m2) - innovatorium/techlab + geschikt voor drama
1.8	- Berging drama	B	1	5,0	5,0		5,0				Aan dramalokaal
1.9	Muzieklokaal incl. opslag materialen	B	1	56,0	56,0		56,0				Vierkant/rechthoekig, hoogte 3,5m incl. bergruimte instrumenten/materialen (min. 56 m2)
1.10	Multifunctioneel speellokaal	B	1	84,0	84,0			84,0			Speellokaal voor SO-OB - 3,5m hoog
1.11	- Berging speellokaal	B	1	6,0	6,0		6,0				Aan speellokaal
	Technisch/facilitair										
1.12	Koffiecorners/pantry	B	3	1,0	3,0		3,0				1x SO, 1x VSO en 1x centraal
1.13	Sanitair mindervaliden (MIVA)	B	1	5,0	5,0		5,0				1x m/v
1.14	Sanitair personeel/bezoek	B	3	4,0	12,0		12,0				3x m/v
1.15	Technische ruimte (installaties)	B	1	30,0	30,0		30,0				Omvang afh. van keuze installaties (rest in b/n-factor)
1.16	Data-/ICT-ruimte	B	1	0,0	0,0		0,0				Patchkast kan in techn.ruimte of in centrale leermiddelenberging
1.17	Werkkast	B	2	4,0	8,0		8,0				Schoonmaakartikelen (met kraan en uitstortgootsteen) - 1 SO en 1 VSO
1.18	Leermiddelenberging	B	1	16,0	16,0		16,0				Met stellingkasten en incl. patchkast
1.19	Berging tafels/stoelen MFR	B	1	6,0	6,0		6,0				
	Kantoren/werkplekken										
1.20	Directie	B	1	16,0	16,0		16,0				1 werkplek + overlegruimte 6-8 ps. (ca. 5d/w), centraal
1.20	Teamleider SO	B	1	16,0	16,0			16,0			1 werkplek + overlegruimte 6-8 ps. (ca. 4d/w), nabij SO
1.21	Teamleider VSO	B	1	16,0	16,0				16,0		1 werkplek + overlegruimte 6-8 ps. (ca. 4d/w), nabij VSO
1.22	Teamleider SO/VSO	B	1	16,0	16,0		16,0				1 werkplek + overlegruimte 6-8 ps. (ca. 4d/w), nabij SO/VSO
1.23	Administratie + recept/ontvangsbalie	B	1	18,0	18,0		18,0				2 werkplekken (5d/w), nabij entree, ontvangsbalie
1.24	Repro/officecenter VSO	B	1	10,0	10,0		10,0				2 werkplekken/balie, postkast, werkblad, gekoppeld aan centrale leermiddelenberging
1.25	Kopieerruimte SO	B	1	5,0	5,0		5,0				werkblad en kopiëren, nabij of aan berging
1.26	Stagebureau - kantoor	B	1	14,0	14,0		14,0				2 werkplekken + overlegruimte 4 ps.
1.27	Stagebureau - instructieruimte	B	1	-	incl.		incl.				Geen aparte ruimte, kan in praktijklokaal/MRF
1.28	IB SO	B	1	14,0	14,0			14,0			2 werkplekken + kleine overlegplek 1:1
1.29	GW SO	B	1	14,0	14,0			14,0			2 werkplekken + kleine overlegplek 1:1
1.30	Spreekkamer IB/GW SO	B	1	8,0	8,0			8,0			overlegplek voor 4 ps. + dossierkasten (5d/w)
1.31	IB PGO	B	1	14,0	14,0			14,0			2 werkplekken + kleine overlegplek 1:1
1.32	GW PGO	B	1	14,0	14,0			14,0			2 werkplekken + kleine overlegplek 1:1
1.33	Spreekkamer IB/GW PGO	B	1	8,0	8,0				8,0		overlegplek voor 4 ps.
1.34	IB VMBO	B	1	9,0	9,0				9,0		1 werkplek
1.35	GW VMBO	B	1	9,0	9,0				9,0		1 werkplek
1.36	Spreekkamer IB/GW VMBO	B	1	8,0	8,0				8,0		overlegplek voor 4 ps.
1.37	Verpleging + verz.assistent + opslag	B	1	14,0	14,0		14,0				2 overleg-/werkplekken (5d/w, werken ook veel door de school), centraal

	Ruimten gebouw	B/V	A	NVO m²	Totaal NVO in m²	Totaal BVO in m²	NVO in m²				Toelichting
							ALG	SO	VSO	Overig	
1.38	Ass. psycholoog + testruimte	B	1	9,0	9,0		9,0				1 werkplek + 1:1 begeleiding
1.39	Vakgroep bewegen & muziek	B	1	14,0	14,0		14,0				1 werkplek + overlegruimte 4 ps. (ca. 5d/w), nabij gymzaal en muziek
1.40	Technische dienst (TD) /fac. + ICT	B	1	14,0	14,0		14,0				2 werkplekken (1 wp ICT hoeft niet perse bij TD in, mag wel)
1.41	Werkplaats TD/fac. + magazijn	B	1	20,0	20,0		20,0				14 m2 werkplaats, liefst aan/nabij kantoor (hoeft niet perse)
	Spreek-/werkkamer en overleg										
1.42	Spreek-/werkplek / stilteplek centraal	B	1	8,0	8,0			8,0			afsluitbaar (1 van spreekruimten ook geschikt als kolfruimte). Wens is 1 extra bij SO en 1 bij VSO
1.43	Werk-/overlegplek ambulant	B	1	16,0	16,0		16,0				1 werkplek + overlegruimte 6-8 ps.
1.44	Grote bijeenkomsten	B	1	-	incl.		incl.				Leerlingen/ouders/team, in gymzaal, centrale hal of MFR
1.45	Teamkamer	B	1	60,0	60,0		60,0				voor ca. 30 ps. overleg, SO/VSO gescheiden pauzes
1.46	Scholingsruimte	B	1	-	incl.		incl.				in MFR
	Totaal				814	1.221	592	172	50	0	
2.0	SO										Aanname: geschikt voor ca. 129 SO lln. (14 groepen: 4x OB, 4x profiel 3/4, 6x profiel 5/6/7)
	Algemeen										
2.1	Nevenentree SO	B	1	incl.	incl.			incl.			Via hoofdentree en groepsruimten
2.2	Stalling rolstoelen, loopfietsen, karren	B	14	1,5	21,0			21,0			Geen onderdeel van looproutes, ca. 1,5 m2 per lokaal, rest in b/n-factor
2.3	Doe-ruimte	B	1	42,0	42,0			42,0			Wens indien ruimte over: multifunctionele ruimte voor crea-koken (ca. 42 -56 m2)
	Onderbouw (alle profielen)							0,0			Aanname:
2.3	Groepsruimte OB	B	4	60,0	240,0			240,0			Groepsruimte (8-15 lln. + 3 mw.) 3 groepsruimten + 1 flexgroepsruimte
2.4	Garderobe leerlingen OB	B	4	1,5	6,0			6,0			Nabij groep (zoveel mogelijk zicht op jassen/tassen ontnemen)
2.5	Berging OB	B	2	8,0	16,0			16,0			
2.6	Sanitair OB - regulier	B	1	7,0	7,0			7,0			
2.7	Sanitair OB - aangepast	B	0	10,0	0,0			0,0			
2.8	Sanitair OB - verzorgingsruimte	B	2	14,0	28,0			28,0			
2.9	Leer-/speelplein OB/peuters	B	1	40,0	40,0			40,0			Schatting 8-10 m2 per groep, rest in b-/n factor (kan bij 5/6/7 compacter dan OB/3/4)
2.10	Ruimte OB	B	1	8,0	8,0			8,0			Wens is 2
	Profiel 3/4										
2.11	Groepsruimte profiel 3/4	B	4	56,0	224,0			224,0			Groepsruimte (8-15 lln. + 3 mw.), minimaal 46 m2 (wens 56 m2)
2.12	Garderobe leerlingen profiel 3/4	B	4	1,5	6,0			6,0			Nabij groep (zoveel mogelijk zicht op jassen/tassen ontnemen)
2.13	Berging profiel 3/4	B	1	10,0	10,0			10,0			
2.14	Sanitair profiel 3/4 - regulier	B	1	7,0	7,0			7,0			
2.15	Sanitair profiel 3/4 - aangepast	B	2	10,0	20,0			20,0			
2.16	Sanitair profiel 3/4 - verzorgingsruimte	B	1	14,0	14,0			14,0			
2.17	Leer-/werkplein profiel 3/4	B	1	40,0	40,0			40,0			Schatting 8-10 m2 per groep, rest in b-/n factor (kan bij 5/6/7 compacter dan OB/3/4)
2.18	Ruimte profiel 3/4	B	1	8,0	8,0			8,0			
	Profiel 5/6/7										
2.19	Groepsruimte profiel 5/6/7	B	6	56,0	336,0			336,0			Groepsruimte (8-15 lln. + 3 mw.), minimaal 46 m2 (wens 56 m2)
2.20	Garderobe leerlingen profiel 5/6/7	B	6	1,5	9,0			9,0			Nabij groep (zoveel mogelijk zicht op jassen/tassen ontnemen)
2.21	Berging profiel 5/6/7	B	0	-	incl.			incl.			Combi met 3/4
2.22	Sanitair profiel 5/6/7 - regulier	B	1	7,0	7,0			7,0			
2.23	Sanitair profiel 5/6/7 - aangepast	B	2	10,0	20,0			20,0			
2.24	Sanitair profiel 5/6/7 - verzorgingsruimte	B	1	14,0	14,0			14,0			
2.25	Leer-/werkplein profiel 5/6/7	B	1	50,0	50,0			50,0			Schatting 8-10 m2 per groep, rest in b-/n factor (kan bij MB/BB compacter dan OB)
2.26	Ruimte profiel 5/6/7	B	1	8,0	8,0			8,0			
	Totaal				1.181,0	1.772	0,0	1.181,0	0,0	0,0	

	Ruimten gebouw	B/V	A	NVO m²	Totaal NVO in m²	Totaal BVO in m²	NVO in m²				Toelichting
							ALG	SO	VSO	Overig	
3.0	VSO										Aanname: geschikt voor ca. 84 VSO lln. (PGO 6 groepen, VMBO 6 groepen (incl. 1 revalidatieklas)
	Algemeen								0,0		
3.1	Nevenentree VSO	B	1	8,0	8,0				8,0		
3.2	Stalling rolstoelen, loopfietsen, karren	B/V	12	1,5	18,0				18,0		Geen onderdeel van looproutes, ca. 1,5 m2 per lokaal, rest in b/n-factor
3.3	Kantine/MFR	B	1	90,0	90,0				90,0		Geschikt voor 80-90 ps.
3.4	- Bibliotheek VSO	B	1	6,0	6,0				6,0		Boekenkasten (hoeft geen leeshoek) in/aan MFR of leerplein
	Zone VMBO								0,0		
3.5	Groepsruimte	B/V	6	56,0	336,0				336,0		Groepsruimte (8-15 lln. + 3 mw.), 5 groepen + 1 revalidatieklas, minimaal 46 m2 (wens 56 m2)
3.6	Garderobe leerlingen (haken + lockers)	B/V	6	2,0	12,0				12,0		Nabij groep
3.7	Berging VMBO	B/V	1	16,0	16,0				16,0		Voor alle praktijkmaterialen (die worden meegenomen in klas)
3.8	Sanitair VMBO - regulier	B/V	1	7,0	7,0				7,0		
3.9	Sanitair VMBO - aangepast	B/V	2	10,0	20,0				20,0		
3.10	Sanitair VMBO - verzorgingsruimte	B/V	1	14,0	14,0				14,0		
3.11	Leer-/werk-/ontmoetingsplein	B/V	1	54,0	54,0				54,0		Schatting 8-10 m2 per groep, rest in b/-n factor
3.12	Ruimte VMBO	B/V	1	8,0	8,0				8,0		Wens is 2
	Zone PGO								0,0		
3.13	Groepsruimte	B	6	56,0	336,0				336,0		Groepsruimte (8-15 lln. + 3 mw.), minimaal 46 m2 (wens 56 m2), 2x OB, 2x MB, 2x BB
3.14	Garderobe leerlingen (haken + lockers)	B	6	2,0	12,0				12,0		Nabij groep
3.15	Berging PGO	B	1	8,0	8,0				8,0		
3.16	Sanitair PGO - regulier	B	2	7,0	14,0				14,0		
3.17	Sanitair PGO - aangepast	B	2	12,0	24,0				24,0		
3.18	Sanitair PGO - verzorgingsruimte	B	1	14,0	14,0				14,0		
3.19	Leer-/werk-/ontmoetingsplein	B	1	40,0	40,0				40,0		Schatting 8 m2 per groep, rest in b/-n factor (PGO liever grotere lokalen, kleiner leerplein)
3.20	Ruimte PGO	B	2	8,0	16,0				16,0		1 bij PGO-OB en 1 bij PGO-MB/BB
	Praktijkruimten zone PGO										
3.21	Ondernemen (dienstverl. & economie)	B	1	incl.	incl.				incl.		Kan in lokaal. Combi met repro/interne stage (nabij)
3.22	Facilitair (werkruimte)	B	1	40,0	40,0				40,0		Instructie voor 10 ps.
3.23	- washok	B	1	10,0	10,0				10,0		
3.24	- magazijn	B	1	8,0	8,0				8,0		
3.25	- schoonmaakhok	B	1	6,0	6,0				6,0		
3.26	Consumptief (werkruimte)	B	1	80,0	80,0				80,0		Leskeuken gekoppeld aan kantine (met uitgifte) + keuken/uitgifte/spoelkeuken
3.27	- magazijn	B	1	10,0	10,0				10,0		
3.28	Creatief	B	1	52,0	52,0				52,0		Creatief en beeldende vorming
3.29	- magazijn	B	1	12,0	12,0				12,0		kan evt. gecombineerd met techniek
3.30	Techniek	B	1	52,0	52,0				52,0		Hout/metaal/handenarbeid
3.31	- kantoor/werkplek	B	1	6,0	6,0				6,0		
3.32	- magazijn	B	1	16,0	16,0				16,0		
3.33	- fietstechniek	B	1	incl.	incl.				incl.		
3.34	Groen	B	1	incl.	incl.				incl.		instructie in leslokaal, rest gebruik kas, buitenterrein en werkplaats
3.35	Technologie	B	1	incl.	incl.				incl.		instructie in leslokaal + gebruik innovatorium/techlab
3.36	Verzorging/huiskamer	B	1	-	extern				extern		
	Totaal				1.345,0	2.018	0,0	0,0	1.345,0	0,0	

	Ruimten gebouw	B/V	A	NVO m²	Totaal NVO in m²	Totaal BVO in m²	NVO in m²				Toelichting
							ALG	SO	VSO	Overig	
4.0	Overige voorzieningen										Aanname: 1 gymzaal (overige klokuren bij RF)
	Gymzaal										<i>huidig = ca. 358 m2 bvo, ca. 200 zaal 20x10 --> WHO = 455 m2 bvo of 536 KVLO --> norm verordening is min. 252+50 m2 beweegruimte; komt overeen met KVLO.</i>
4.1	Oefenzaal	B	1	252,0	252,0					252,0	12x21
4.2	Berging gymzaal	B	1	50,0	50,0					50,0	Toestellen, klein spelmateriaal + ca. 15 sportolstoelen
4.3	Was- en kleedruimten leerlingen	B	2	22,0	44,0					44,0	
4.4	Was- en kleedruimten docent	B	1	-	incl.					incl.	gebruiken kleedruimte zwembad
4.5	Docentenruimte/EHBO/werkplek	B	1	-	n.v.t.					n.v.t.	kleedruimte
4.6	Werkkast	B	1	-	incl.					incl.	gebruik werkkasten school
4.7	Verbinding met school	B	1	5,0	5,0					5,0	afhankelijk van ontwerp en situering (ca. 10 m², rest in b/n-factor)
4.8	Entree gymzaal+zwembad	B	1	8,0	8,0					8,0	apart van school toegankelijk, eigen entree (rest in b/n-factor)
4.9	MIVA-toilet met verschoonruimte	B	1	-	incl.					incl.	zitten in was- en kleedruimte + in school
4.10	Technische ruimte (installaties)	B	1	-	incl.					incl.	i.c.m. school
4.11	Zwembad	B	1	200	200,0					200,0	<i>o.b.v. werkelijke m2 (geen norm in verordening voor) (huidig = ca. 240 m2 bvo, kengetal = 350 m2 bvo)</i>
4.12	Kinderopvang	B	1	-	p.m.					p.m.	
4.13	Onderwijs-zorg combi's (KDC)	B	1	-	p.m.					p.m.	
	Totaal				559,0	671	0,0	0,0	0,0	559,0	
	Ruimten gebouw	B/V	A	NVO m²	Totaal NVO in m²	Totaal BVO in m²	NVO in m²				Toelichting
							ALG	SO	VSO	Overig	
	Totaal NVO				3.899		592	1.353	1.395	559	
	Bruto/netto factor						1,50	1,50	1,50	1,20	<i>Standaard school 1,35 (vanwege doelgroep + brede gangen hogere factor aangehouden). Lukt in nieuwbouw misschien in 1,35. Echter, in bestaand lastig. 1,5 aangehouden (conform R.OK)</i>
	Totaal BVO (afgerond)					5.681	888	2.030	2.093	671	ter vergelijking: SL heeft nu 5.759 m2 bvo
	Vergelijk PvE met normatieve ruimtebehoefte										
	Dit is uitgaande van 1 vaste voet voor SO + VSO										
	a) normatieve ruimtebehoefte			213 lln.	3.452		370,0	1.780	1.302		129 SO + 84 VSO
					3.452			58%	42%		ter vergelijking vaste voet naar rato van normatieve m2 SO/VSO verdeeld over SO en VSO
	b) toeslag speellokaal				90		90				
	c) toeslag gymzaal				358					358	o.b.v. werkelijke m2 (geen norm in verordening voor) huidig = ca. 360 m2 bvo, ca. 240 zaal --> VVHO = 455 m2 bvo of 536 KVLO --> uitg.punt compact, overige act. in sporthal bij RF
	d) toeslag zwembad									240	o.b.v. werkelijke m2 (geen norm in verordening voor) (huidig = ca. 240 m2 bvo, kengetal = 350 m2 bvo)
	Totaal normatieve ruimtebehoefte				4.140			3.542		598	
	Totaal BVO PvE				5.682			5.011		671	ter vergelijking: SL heeft in bestaande situatie 5.748 m2 bvo
	Verschil Totaal normatief - BVO PvE (overschot / tekort)				-1.542			-1.469		-73	

Kanttekening:

Het PvE bevat meer m² dan de normatieve ruimtebehoefte (1.469 bruto/ca. 980 netto). In de normatieve ruimtebehoefte is geen rekening gehouden met een inpsmarge (ca. 10% gebruikelijk/realistisch) en ook niet met bv. m² voor een koppeling met RF.

We hebben te maken met een bestaande situatie en zoeken binnen de beschikbare budgetten (gebaseerd op de genormeerde m²) naar een zo goed mogelijk uitwerking en inpassing van het rfPvE.

4.9 Relatieschema (ruimtelijke relaties)

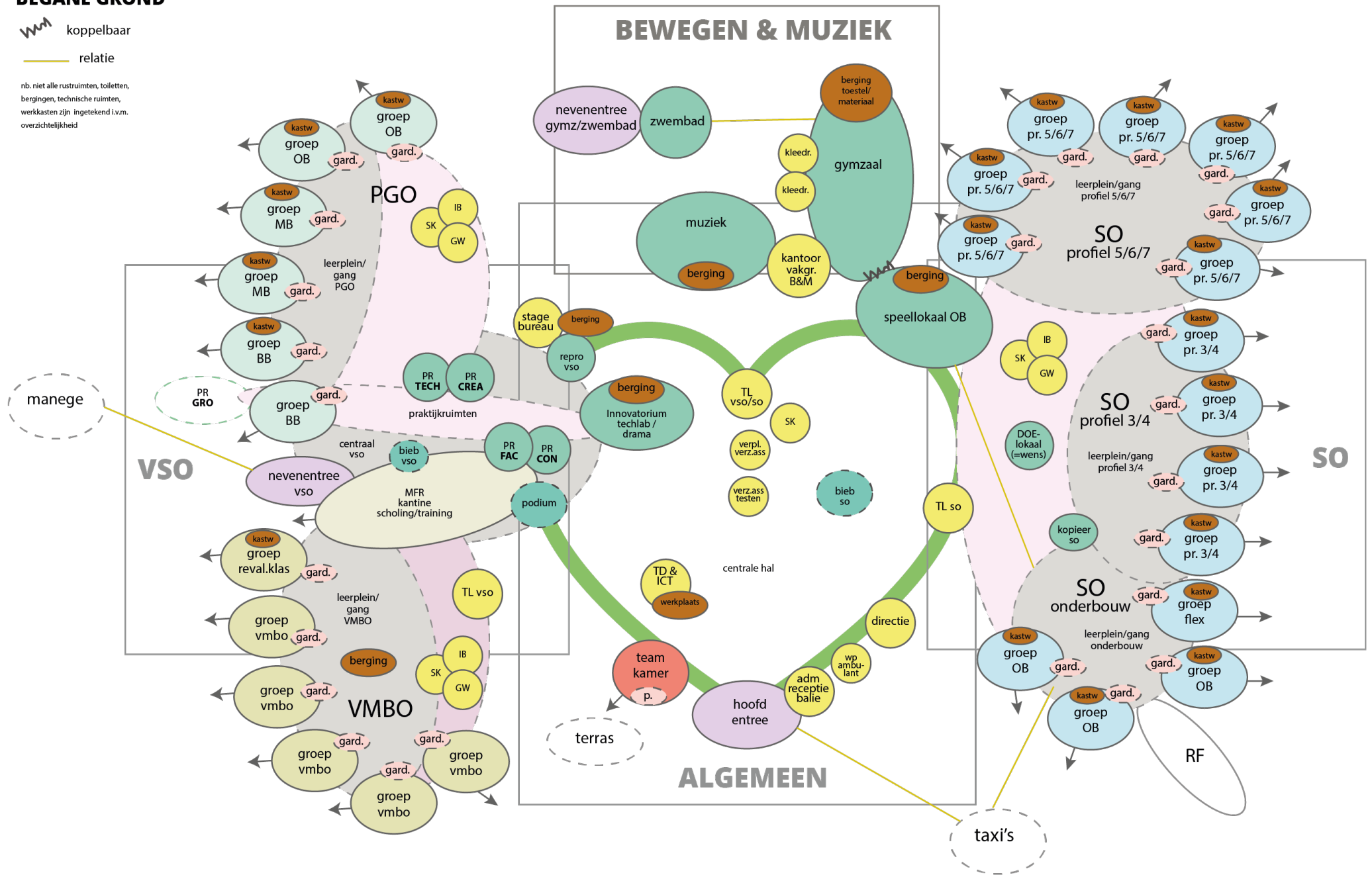
Bepaalde activiteiten en ruimten hebben raakvlakken. Het is belangrijk daar rekening mee te houden bij de situering van ruimten. Ook is het wenselijk dat multifunctionele ruimten gemakkelijk toegankelijk zijn voor alle gebruikers. Ruimten worden logisch bij elkaar geplaatst en er wordt een slimme compartimentering toegepast, mede in relatie tot de afsluitbaarheid van het gebouw. In het relatieschema zijn de onderlinge relaties tussen activiteiten en (gezamenlijk) ruimtegebruik weergegeven. Het schema is bedoeld om de relaties (horizontaal en verticaal) aan te geven tussen de diverse ruimten en organisaties. Het is niet bedoeld als plattegrond voor het gebouw.

*NB. Het schema gaat uit van scenario waarbij **alles op de begane grond** is gesitueerd.*

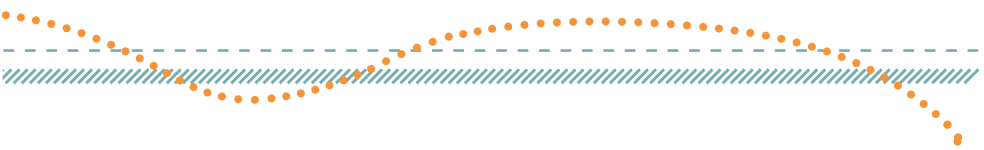
BEGANE GROND

~~~~~ koppelbaar
— relatie

nb. niet alle rustruimten, toiletten,
bergingen, technische ruimten,
werkkasten zijn ingetekend i.v.m.
overzichtelijkheid

5. Ruimtelijk & functioneel PvE - terrein

5. Ruimtelijk en functioneel PvE - terrein

In dit hoofdstuk beschrijven we de eisen en wensen ten aanzien van de buitenruimte.

5.1 Buitenruimte algemeen en kaders

Alhoewel we te maken hebben met een bestaande situatie, spelen de behoefte aan speelterrein, gebouwontsluiting, fietsenstalling, terras, parkeerplaatsen en het brengen en halen ook een rol bij de vernieuwbouw. Er zijn diverse verkeersstromen (fietsers, auto's en voetgangers). Deze moeten op een veilige manier op en om het terrein worden georganiseerd.

Ruimtebehoefte spelen (kaders)

De omvang van het speelterrein wordt bepaald door het aantal leerlingen, maar dat is een minimale eis. Voor onderwijs gaat de gemeente in principe uit van de norm uit de verordening, maar men kijkt tevens naar mogelijkheden van het beschikbare terrein om het buitenspelen zo optimaal mogelijk in te richten voor het dorp/de buurt.

- In de modelhuisvestingsverordening geldt voor primair onderwijs 3 m² per kind (vanaf 200 leerlingen max. 600 m² qua omvang). Voor het voortgezet onderwijs is er geen specifieke norm. De verordening van Opsterland heeft een afwijkende norm: bij > 8 groepen = 1.200 m² (aannee verhard terrein);
- Het kwaliteitskader Ruimte OK raadt voor primair onderwijs **min. 5 m² per kind** (waarvan min. 2 m² onverhard) en voor voortgezet onderwijs **minimaal 0,8 m²**.
- Speciaal onderwijs vraagt meer ruimte; er is echter geen norm qua m².

5.2 Entrees

We hebben te maken met diverse bezoekers: leerlingen, ouders/verzorgers die leerlingen brengen, personeel, leveranciers en andere gasten. De **entrees** moeten goed aansluiten op het toegangspad, de fietsenstalling waar leerlingen en personeel hun fiets parkeren en de plek waar ouders de leerlingen halen en brengen. De ingangen zijn duidelijk zichtbaar voor bezoekers.

5.3 Speelterrein leerlingen

De inrichting van het buitenterrein is heel belangrijk. Centraal staan: zoveel mogelijk ruimte, variatie qua inrichting, plek voor buitenonderwijs, aandacht voor natuurlijk spelen en natuurlijk groen, spel, sport, ontmoeting, presentaties en voorstellingen.

Belangrijke algemene uitgangspunten

- Alhoewel niet afgesloten, is het buitenterrein geen **openbaar gebied** (kinderen uit de buurt spelen hier niet);
- Leerlingen kunnen spelenderwijs leren, het terrein draagt bij aan de ontwikkeling. Het speelplein prikkelt de fantasie en is deels ingericht als een 'natuurlijk speel-/ontdeklein'. Het biedt een uitdagende en overzichtelijke plaats waar leerlingen diverse ervaringen kunnen opdoen en waar ruimte is voor onderzoek, bewegen, spel en natuur (mix van groen en verhard);
- Een groen plein met genoeg verhard plein voor toestellen, velden en belijning;
- Er is differentiatie voor diverse leeftijden en veel samenspel mogelijk;
- De visie van School Lyndensteyn is buiten ook zichtbaar/herkenbaar;
- Het is onderhoudsvriendelijk, verzorgd, functioneel en passend bij het gebouw;
- De speelpleinen zijn zodanig gesitueerd dat er zo min mogelijk overlast is op lesruimten of rustplekken die in gebruik zijn, terwijl anderen pauze hebben;
- De buitenruimte is omheind, liefst met groene haag (evt. hek erin) zodat het natuurlijk oogt;
- Er zijn natuurlijke schaduwplekken op het buitenspeelplein;
- Er is plek voor een schooltuin/moestuin of plantenbakken;
- Bij het SO onderbouwplein, plein SO profiel 3/4 + 5/6/7 en bij het VSO zijn 'eenvoudige' **buitenlokalen** (overdekt, voorzien van stroompunten) waar we ook een soort buitenpodium kunnen creëren;
- Er is aan de gevel een watertappunt (bij onderbouw) en elektriciteit (bij entrees);
- Toiletten zijn snel van buiten te bereiken;
- Inrichting hufterproof (vandalismebestendig), dak niet eenvoudig te beklimmen;
- **Alle groepsruimten** hebben deuren naar buiten (bij voorkeur schuifdeuren i.v.m. veelvuldig gebruik en veiligheid, met hor);
- Er is een veilige verzamelplaats voor ontruiming.

Specifieke pleinen

SO en VSO hebben gescheiden pleinen i.v.m. verschil in leeftijd/doelgroep en interesses én i.v.m. diverse pauze-/leestijden. De in-/verdeling van de pleinen is belangrijk i.v.m. geluidsoverlast.

- **SO:** Er is een (afsluitbare) zandbak, diverse toestellen en een natuurlijk speeldeel. Bij voorkeur ook een eigen pannakooi. Een plek waar leerlingen lekker kunnen 'uitrazen' zonder dat VSO hier last van heeft (niet grenzend aan leslokalen VSO);
- **VSO:** Heeft plek om te chillen/hangen, spelen en leren een eigen pannakooi (Foppe-fjild). Het sluit aan op de MFR/kantine.

Er wordt een inrichtingsplan gemaakt, waarbij we ook gebruik maken van bestaande voorzieningen (ook samenhang met voorzieningen van de burens) en ook rekening houden met voorzieningen voor mindervaliden.

5.4 Kas, tuin en buitenwerkplaats techniek/groen

We hebben een duidelijk afgebakend gebied waar we werken met praktijk voor groen (kas, tuin, moestuin, kruidentuin). Zie ook H4.

5.5 Terras team

Er is centraal en niet te afgelegen een terras voor het team. Bij voorkeur aan/nabij de teamkamer. Dit is een knusse, beschutte plek (zoals nu ook in de binnentuin).

5.6 Buitenberging

Er is een buitenberging voor buitenspelmaterialen en (tuin)gereedschap.

- Bergingen zijn afsluitbaar, vanaf het speelterrein toegankelijk en mogen los op het terrein staan. Bergingen zijn hufterproof en nodigen niet uit als hangplek;
- Bergingen zijn goed toegankelijk: liever breed dan diep en met dubbele deur, zodat materialen makkelijk voor het grijpen zijn;
- In de berging is ook plek voor fietsen van personeel (kan eventueel ook losse fietsenberging als bestaand);
- De buitenberging is wind- en waterdicht, drempelloos en voorzien van stroom;
- SO en VSO hebben eigen bergingen.
  - SO onderbouw: 1x materiaal + 1x rijdend materieel **(2)**;
  - SO profiel 3/4 en profiel 5/6/7: meerdere op de verschillende pleinen **(2)**;
  - VSO **(1)**, aanvullend op praktijkruimte en opslag;

5.7 Containerberging

Er is plek voor de afvalcontainers en ondergrondse containers (liefst afsluitbaar).

- Scheiden van papier-, rest- en groenafval (compostbak is mogelijk en educatief);
- Vanaf de openbare weg is voor de ophaaldienst de afvalplek goed bereikbaar. De route ernaartoe en de plek zijn goed verlicht;
- Gemakkelijk bereikbaar vanuit het gebouw;

5.8 Fietsenstalling leerlingen en personeel

Veel leerlingen worden gebracht met taxibusjes; een enkeling komt op de fiets.

Voor het personeel is er liefst een overdekte en afsluitbare fietsenstalling met stroompunt voor opladen (kan in een buitenberging). Alternatief is als bestaand een fietsenstalling aan beide toegangskanten van het schoolgebouw.

5.9 Parkeren, halen en brengen

Voor de voorzieningen voor parkeren en een 'kiss-and-ride-zone' (brengen, halen en kort parkeren) hebben we te maken met de bestaande situatie.

- **Personeel en bezoek:** parkeren nu op een openbaar parkeerterrein aan de andere kant van de Hoofdweg (bij ZuidOostZorg). Het parkeerterrein van RF is niet bedoeld voor parkeren van personeel en bezoek van School Lyndensteyn;
- **Schoolbus:** er is een plek voor stalling van de schoolbus nabij het schoolgebouw;
- **Leerlingen:** De meeste leerlingen zijn thuiswonend en worden met een taxi-bus gebracht en gehaald. Er is een intensieve verkeersafwikkeling tijdens haal- en brengtijden met taxi's of busjes. Grotendeels op het plein aan de voorzijde van school (via eigen toegangsweg) en deels op het daarvoor afgebakende stuk parkeerterrein van RF, zodat leerlingen dichtbij school kunnen in- en uitstappen.

Parkeren (auto's en fietsen) en kiss & ride moet zoveel mogelijk opgelost worden op en/of rond de eigen locatie. De pleinen sluiten logisch aan bij de diverse onderdelen. Het VSO-plein is te bereiken vanuit de VSO-zone; het SO-plein vanuit de SO-zone. Voor het SO is voorwaarde dat de groepsruimten nabij de taxistandplaats zijn.

De ruimteprogramma's zijn vertaald in een tabel voor het terrein. Er is nu maar een beperkt terreinoppervlak eigendom van school; er wordt ook terrein van RF en de manege medegebruikt. School heeft ca. 1.000-1.200 m² plein (verhard/groen) tot z'n beschikking. Dat moet ook minstens behouden blijven.

Totaal gebouw en terrein - 1 bouwlaag				
Totaal buitenterrein 1.0 + 2.0	spelen en bergen	2.711		
Totaal buitenterrein 3.0	infra	85		fietsenstalling (exclusief parkeren, kiss & ride)
Totaal gebouw begane grond	gebouw	5.681		in geval alles op begane grond
Totaal footprint (excl. parkeren, K&R)		8.477		<i>Ter vergelijking: huidige situatie plein grofweg ca. tussen 1000-1200 m2 (schatting)</i>
<i>Max. te bebouwen bouwvlak (100%)</i>		<i>7.600</i>		
<i>Beschikbaar kavel gebouw+terrein</i>		<i>12.950</i>		<i>Totaal perceel bestemming maatschappelijk + groen er omheen (incl. toerit vanaf Hoofdweg van ca. 180 m2)</i>

- Huidig bestemmingsplan deel maatschappelijk is ca. 12.950 m² (dat is incl. de toerit vanaf de hoofdweg van ca. 180 m²);
- Het bouwvlak daarbinnen is ca. 7.600 m² (geen % maximaal bebouwd, maximaal 5m of 12m hoog);

- De huidige bebouwing is excl. bergingen en kassen, ca. 5.748 m² bvo);
- Er is bij **213 leerlingen** ca. **8.477 m²** nodig voor gebouw en terrein bij 1 bouwlaag (excl. parkeren en halen/brengen). In de huidige situatie zijn meer m² beschikbaar. Een gebouw in **1 bouwlaag** is inpasbaar op de kavel. Er resteert beperkt ruimte voor toekomstige uitbreiding.

